Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

8-ы ГОД ВЫДАНЬНЯ.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 479. Рэдактара—№ 769.
Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштовых канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 148 (2040) Нядзеля, 3-га ліпеня 1927 г.

Абарона—гаспадарка—дысцыпліна.

[illegible]

Эгіпет зацікаўлен у гандлі з СССР.

КАІР, 25-VI. Тут выклікала вялікую зацікаўленасьць паведамленьне аб тым, што СССР мае намер у бягучым годзе закупіць у Эгіпце 600.000 кантараў бавоўны. [illegible]

ВОДГУКІ НА ДЭКЛЯРАЦЫЮ УЦСП ПА ПЫТАНЬНЮ АБ АРК.

ЛЁНДАН, 1. [illegible]

БАРАЦЬБА НАВАКОЛ РЭФОРМЫ ПАЛАТЫ ЛЁРДАЎ.

Заявы Бальдвіна, Макдональда і Гэндэрсона.

ЛЁНДАН, 1-7. [illegible]

ЗАКОНАПРАЕКТ АБ ПРАФСАЮЗАХ У ПАЛАЦЕ ЛЁРДАЎ.

ЛЁНДАН, 1. [illegible]

«СІНЯЯ КНІГА».

ЛЁНДАН, 1. [illegible]

Нарвэскі ўрад выслужваецца перад Англіяй.

Нарвэскія камуністы ня вызвалены з-пад арышту.

ОСЛО, 1-7. [illegible]

РАБОЧЫЯ ПРАТЭСТУЮЦЬ СУПРОЦЬ АРЫШТАЎ КАМУНІСТАЎ.

ОСЛО, 1-7. [illegible]

Англія падахвочвае Грэцыю да разрыву з СССР.

АФІНЫ, 1-7. [illegible]

Суровыя рэпрэсіі кантонскае ўлады.

АРЫШТЫ РАБОЧЫХ І ДЗЕЯЧОЎ РАБОЧАГА РУХУ.

НА ЎЦІСК УЛАДЫ РАБОЧЫЯ АДКАЗВАЮЦЬ УМАЦАВАНЬНЕМ СВАЁЙ ДЗЕЙНАСЬЦІ.

ШАНХАЙ, 1. Ня гледзячы на суровыя рэпрэсіі кантонскае ўлады проці «чырвоных», забастовачныя пікеты маракоў разьвіваюць больш узмоцненую дзейнасьць, чым калі небудзь. Кантонская паліцыя арыштавала больш 100 членаў прафсаюзаў. Паводле паведамленьня з Гонгконга, Шы-Ці-Шэн (кантонскі дыктатар) нанова пачаў 28-га прасьледаваць камуністаў. Пакуль што ў Кантоне арыштавана 22 дзеячы рабочага руху, якія належаць да левага крыла.

Войскі Фын-Юй-Сяна занялі Цзао-Чоу-Фу.

ШАНХАЙ, 1. Перадавыя часткі Фын-Юй-Сяна занялі Цзао-Чоу-Фу (у Шаньдунскай правінцыі), пачаўшы такім чынам абходны рух проці Чжан-Цзун-Чана.

Скончэньне працы ўсекітайскага зьезду прафсаюзаў.

Братаньне між салдатамі і рабочымі.

ШАНХАЙ 1-VI. З Ханькоў паведамляецца, што 28-га чэрвеня ў выніку перамоў між прадстаўнікамі прафсаюзаў і вайсковаю ўладаю рабочыя пікеты ўсекітайскай фэдэрацыі працы і рады прафсаюзаў дабрахвотна здалі зброю, якая была ў іх. На другі дзень узброеныя рабочыя пікеты каля памяшканьня фэдэрацыі працы і рады прафсаюзаў былі ачэплены невялікім атрадам салдат гарнізону. На зьмену гэтаму атраду быў пасланы атрад войска большы, чымся патрэбна было для аховы памяшканьня. Праз некаторы час гэты атрад быў зьняты.

29-га чэрвеня каля памяшканьня рабочых эрганізацый знаходзілася варта толькі з некалькіх салдат. Праца ўнутры памяшканьняў ішла як звычайна. Міністр працы і старшыня ўсекітайскай фэдэрацыі працы Сю-Чао-Шэн заявіў наконт гэтага прадстаўніком друку так: «Пачатковае заняцьце войскам памяшканьня рабочых арганізацый зьявілася непаразуменьнем, якое зараз-жа было ліквідавана начальнікам гарнізону Лі-Пін-Сянам. У сучасны момант інцыдэнт можна лічыць упарадкаваным». 29-га чэрвеня ўвечары, пасьля скончэньня працы ўсекітайскага зьезду прафэсыянальных саюзаў, у народным клюбе адбыўся вялікі мітынг салдацкіх і рабочых дэлегатаў, наладжаны ў гонар дэлегатаў зьезду. На мітынгу выступалі дэлегаты зьезду і прадстаўнікі вайсковага камандаваньня. Пасьля прамоў дэлегатаў адбылося братаньне між салдатамі і рабочымі. Увечары ў той самы дзень апошнія салдаты былі выведзены з памяшканьня і каля ўваходу пастаўлены няўзброеныя рабочыя пікеты.

Агэнцтва Тахо паведамляе аб інцыдэнце з рабочымі пікетамі і дадае, што ў сучасны момант войска знаходзіцца блізка ад памяшканьняў. Агэнцтва, аднак, таксама лічыць інцыдэнт вычарпаным.

З Кантону пасылаюцца падмацаваньні ў Нанкін.

ШАНХАЙ, 1-7. З Кантону пасылаецца ў Нанкін падмацаваньні і амуніцыя. Прыбыло 600 слухачоў акадэміі Фампо, але ім ня было дазволена высадзіцца на тэрыторыі сэтльмэнта. Перадаюць, што ў Кантоне грузяць аэрапляны, зброю і амуніцыю, якія будуць пасланы ў Нанкін.

Антыяпонскі рух у Кітаі разрастаецца.

ШАНХАЙ, 1-7. Кантонскі камітэт, кіруючы антыяпонскім рухам, ухваліў пастанову, згодна якой усе кітайцы павінны ўзяць свае ўклады ў японскіх бачках. Японскае агэнцтва Тохо піша: «Мяркуючы па становішчу, якое стварылася, японскім параходам будзе цяжка выгружаць і пагружаць тавары ў Кантоне, Сватоу і Амое».

Пратэкцыйныя мыты на ўвозныя тавары.

ШАНХАЙ, 1-7. Агэнцтва нанкінскага ўраду паведамляе, што нанкінскі ўрад пастанавіў адмяніць з 1-га жнїўня ліцьзін і інш. зборы такога-ж характару ў правінцыях Гуандунь, Цзянсі, Гуансі, Чжэцьзян, Фуцзяв і Аньхой. Замест гэтых збораў будуць уведзены пратэкцыйныя мыты на ўвазімыя тавары. Рэчы раскошы будуць абкладацца 30 проц. мытай, а рэчы шырокага спажываньня—12 з пал. проц. мытай. Тытун і віно будуць абкладацца спэцыяльнай мытай.

Выбарчы тэрор у Баўгарыі.

Дэпутаты апазіцыі патрабуюць скасаваньня выбараў.

ВЕНА, 25. У працягу некалькіх дзён баўгарскі парлямант быў заняты абгаварэньнем вынікаў выбараў. Дэпутаты апазіцыі нападалі на ўрад за тэрор пад час выбараў і патрабавалі скасаваньня выбараў у шэрагу выбарчых акругаў і назначэньня новых выбараў. Тым ня менш, вынікі выбараў былі зацьверджаны ўрадавай большасьцю.

Напад на Паўло Радзіча.

ВЕНА, 29-VI. Ранейшы міністр Паўло Радзіч (пляменьнік Стэфана Радзіча) у часе выбарчага падарожжа ў Македонію падпаў нападу і быў цяжка паранен.

Паўло Радзіч паведаміў журналістам, што напад быў арганізаваны ўладай.

Забастоўка рыбакоў у Францыі.

ПАРЫЖ, 1-VII. У шэрагу партоў Брэтані адбыліся дэманстрацыі бастуючых рыбакоў. (Забастоўка распаўсюджваецца ужо на ўсе парты Брэтані, за выключэньнем двох). З усіх месц, дзе адбываецца забастоўка, міністру грамадзкае працы Тардзье, пасланы тэлеграмы, у якіх паведамляецца, што бастуючыя даручаюць кіруючаму забастоўкай цэнтральнаму камітэту ўхваліць прапановы прадпрыемцаў аб арбітражы на падставе прызнаньня мінімуму заработку.

Тардзье ў адказнай тэлеграме заяўляе, што згодзен прыняць дэлегатаў ад бастуючых, але толькі ня з ліку членаў унітарных прафсаюзаў, зазначаючы, што, «як ён высьвяліў, **унітарыі знаходзяцца ў поўнай залежнасьці ад камуністычнае партыі»**.

Прадстаўнікі ўнітарнае канфэдэрацыі працы зьвярнуліся ў парляманцкую групу прыморскае вобласьці з пратэстам, у якім зазначылі на **парушэньне міністрам закону аб прафсаюзах**. На запытаньне парляманцкае групы, Пуанкарэ адказаў, што ўрад не ўхваляе пастановы, забараняючай мець зносіны з членамі ўнітарнае канфэдэрацыі.

Вучот савецкіх вэксалёў заграніцай.

БЭРЛІН, 1-7. Нямецкі друк абвяшчае паведамленьне з Лёндану, нібы аўстрыйскія і нямецкія банкі шмат разоў спрабавалі зрабіць у Лёндане вучот савецкіх вэксалёў, але спаткалі з боку ангельскіх банкаў адмову, якая зьявілася вынікам уплыву ангельскага ўраду. Орган Штрэзэмана «Тэгліхэ Рундшау» наступным чынам выказваецца наконт гэтых паведамленьняў: «Каштоўнасьць гэтых паведамленьняў па меншай меры пастолькі, паколькі яны датычацца нямецкіх банкаў, ужо характарызуецца тым, што нямецкія банкі, як гэта вядома газэце з пэўных крыніц, наогул не спрабуюць больш выдаваць савецкія вэксалі на Лёндан. Буйныя нямецкія банкі наогул не перадаюць вэксалі нікуды, а дробныя фірмы робяць ім вучот ў рэйсбанку. Гэткае становішча спраў з моманту англа-савецкага разрыву не зьмянілася. Што датычыцца сумы, якая знаходзіцца ў звароце ў Нямеччыне, савецкіх вэксалёў, то ў гэтых адносінах цыркулююць выдуманыя чуткі. Сума вэксалёў, апрача 300-мільёнага гарантаванага крэдыту, ацэньваецца ў асьведамлёных банкаўскіх колах ня вышэй, чымся ў 200 млн. марак».

Высылка расейскіх манархістаў з Эстоніі.

Заява генэрала Васількоўскага.

РЭВЕЛЬ, 30-VII. За схаваньне асобы, перашоўшай савецкую граніцу, ранейшы камандуючы Петраградзкім ваенным вокругам у 1917 г. і нядаўна яшчэ афіцыйны прадстаўнік Мікалая Мікалаевіча, генэрал Васількоўскі і яшчэ тры эмігранты-манархісты аштрафаваны міністрам унутраных спраў з заменай арыштам і наступнай высылкай.

Супрацоўніку газэты «Весткі дню» Васількоўскі заявіў, што перашоўшы граніцу хацеў зарэгістравацца ў паліцыі, але «прадстаўнік аднае чужаземнае дзяржавы», знайшоў, што гэтага рабіць ня трэба і заявіў, што ўсю адказнасьць ён бярэ на сябе. Пасьля прадстаўнік гэтае дзяржавы, водлуг слоў Васількоўскага, легалізаваў перашоўшага граніцу перад эстонскай уладай. Васількоўскі заявіў, што аб усім, што здарылася дасканала было вядома вайсковаму міністру і міністру ўнутраных спраў.

Супрацоўніку эміграцкае «Нашае Газэты» Васількоўскі, апрача таго, сказаў: «У той дзень, калі я па просьбе двух прадстаўнікоў аднае чужаземнае дзяржавы, даў прытулак памянёнай асобе, эстонская ўлада ўжо ведала аб усім».

«Ваба Маа» паведамляе, што гэта таемная асоба—нейкі Вольскі—тайна перашоўшы граніцу 19-га чэрвеня. Прыбыў ён з Ленінграду, каб заспаваць кантакт з заграніцай і павінен быў праз некалькі дзён вярнуцца.

ІНЦЫДЭНТ У ПРУСКІМ ЛЯНДТАГУ.

БЭРЛІН, 1-VII. На пасяджэньні прускага ляндтагу пры абгаворы запытаньня сацыял-дэмакратаў наконт фашысцкага нападу на членаў саюзу у Абэнсдорфе і запытаньня камуністаў наконт нападу на членаў чырвонага саюзу франтовікоў, адбылася стычка між нацыяналістамі, з аднаго боку, і сацыял-дэмакратамі і камуністамі—з другога, якая скончылася рукапашнаю. Старшыня прыпыніў пасяджэньне і была склікана рада старэйшын. Пасьля двухгадзіннага перарыву Бартэльс зноў адчыніў пасяджэньне і выказаў жаль з прычыны інцыдэнту.

Запытаньне камфракцыі рэйхстагу.

БЭРЛІН, 1-7. Камфракцыя рэйхстагу падала запытаньне, у якім патрабуе, каб урад выказаўся наконт паведамленьняў буржуазнага друку, згодна якіх у часе апошняе сэсіі рады Лігі Нацый вяліся сакрэтныя перамовы аб разброеньні Нямеччыны. У выніку гэтых перамоў была, як сьцьвярджае друк, дасягнута наступная згода: тэрмін службы ў рэйхсвэры скарачаецца да 3-х гадоў; ствараецца сталы рэзэрв у складзе 300.000 чал.; афіцэрскія кадры павялічваюцца з 4.300 да 5.000; фармуецца дывізыён цяжкае артылерыі з трыма батарэямі пры кожным дывізыёне; сталыя рэзэрвы павінны быць расфармаваны. Адначасова з гэтымі перамовамі між міністрамі замежных спраў, удзельнічаўшымі ў лёкарнскім угаворы, адбылася сакрэтная нарада, на якой асобна абгаварваліся нямецкія агаворкі пры растлумачэньні артыкула 16-га статуту Лігі Нацый адносна праходу саюзьніцкіх войск праз Нямеччыну.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

„Тыдзень абароны“.

З артыкулу тав. А. І. Рыкава, надрукаванага сёньня ў «Рабочей Газете».

МАСКВА. Разрыў адносін Англіі з СССР, які адбыўся па ініцыятыве цьвёрдалобых кансэрватараў Вялікабрытаніі і цэлы шэраг зьвязаных з гэтым падзей, зьяўляецца сур'ёзнай пагрозай мірнай працы, пагрозай творчае дзейнасьці на фронце гаспадарчага і культурнага сацыялістычнага будаўніцтва. Адзіна вартым Кастрычнікавае рэвалюцыі адказам на гэту небясьпеку могуць быць толькі магутныя патугі шырокіх народных мас у справе забясьпечаньня абароны СССР.

«Тыдзень абароны» у такіх умовах—тыдзень мабілізацыі вялізных сіл нашага краю для дапамогі Чырвонай арміі і Чырвонаму флёту, тыдзень арганізацыі і згуртаваньня тылу Чырвонае арміі.

«Тыдзень абароны»—гэта тыдзень суровага падцягваньня ўсіх сіл нашага краю як на ваенным, так і на гаспадарчым і культурных фронтах.

«Тыдзень абароны»—гэта тыдзень агляду гатоўнасьці ўсіх сіл нашага Саюзу для абароны вялічэзнае ў сьвеце заваёвы рабочае клясы—Кастрычнікавае рэвалюцыі, рэспублікі саветаў.

У гэтыя дні Таварыства Дапамогі Абароне-авіяхім павінен праверыць мэтады сваёй працы, праверыць сябе, як галоўную грамадзкую арганізацыю, якая дапамагае абароне СССР і ўмацаваньню яе паветранага флёту і хімічнае прамысловасьці. У гэтыя дні Таварыства Дапамогі Абароне—Авіяхім павінен павялічыць удвая свае шэрагі. Хто ня служыць у Чырвонай арміі—няхай ідзе ў шэрагі Таварыства Дапамогі Абароне-Авіяхім і заўсёды будзе гатоў да абароны СССР.

«Тыдзень абароны» павінен зьявіцца толькі пачаткам, першай магутнай патугай у той працы, якую рабочая кляса і ўвесь край з вялічэзнай настойлівасьцю штодзень павінны праводзіць для забясьпечаньня абароны СССР, для абароны сацыялістычнага будаўніцтва. Кожны працоўны савецкага краю павінен умець уладаць вінтоўкай, павінен ведаць, як абараняцца ад газавае вайны, павінен ведаць, што яму рабіць для ўзмацненьня ваеннай магутнасьці сваёй дзяржавы як у пэрыяд падрыхтоўкі, так і ў пэрыяд абароны савецкае дзяржавы. У гэтай справе кожная ячэйка таварыства дапамогі абароне павінна быць цэнтрам прыцягненьня ўсіх сіл, якія можна арганізаваць для абароны савецкае дзяржавы.

СПРАВА „ФАБРЫКАНТА“ ДРУЖАЛОЎСКАГА.

Сапраўдныя „фабрыканты“—урады буржуазных краёў.

МАСКВА, 1-VI. Сьледавацель па важнейшых справах пры Вярхоўным Судзе СССР скончыў дазнаньне па справе вядомага «фабрыканта» фальшывак Дружалоўскага, арыштаванага летась у чэрвені на тэрыторыі СССР. У студзені 1926 г. Дружалоўскі быў арыштаваны ў Эстоніі за падроб пашпарта і за нелегальны пераход эстонскай граніцы. Знаходзячыся арыштаваным Дружалоўскі даведаўся, што яго хочуць выслаць у СССР. Ён падаў некалькі пратэстаў на імя эстонскага ўраду, зазначаючы на сваю процісавецкую працу ў працягу некалькіх гадоў. За яго прасіла таксама яго жонка, якая была зьвязана з ахранкаю. У выніку, у пачатку чэрвеня 1926 году Дружалоўскі быў перакінут эстонскаю ахранкаю у Латвію. У канцы чэрвеня 1926 году Дружалоўскі нелегальна перайшоў граніцу СССР і 29-га чэрвеня быў арыштаваны АДПУ. Дружалоўскі абвінавачан па 6-ым артыкуле палажэньня аб дзяржаўных злачынствах у тым, што ён быў на службе у другім аддзеле польскага генэральнага штабу і ўдзельнічаў у шпіёнскай працы проці СССР, і па арт. 5 у тым, што па заданьнях агентаў разьведвальных органаў дзяржаў рабіў для іх фальшывыя і нібыта выпушчаныя савецкім урадам і Камінтэрнам дакуманты, якія могуць выклікаць разрыў утвораных з СССР угавораў і дыпляматычных зносін. Дружалоўскі прызнаў сябе вінаватым у пададзеным яму абвінавачаньні. Ён зазначыў, што ў справе выпуску фальшывак ён быў толькі тэхнічным выканаўцаю, а сапраўднымі прадстаўнікамі падложных дакумантаў былі ўрады буржуазных краёў, якія праводзілі арганізаваную процісавецкую кампанію на чале з Англіяй. Справа Дружалоўскага будзе слухацца ў вайсковай калегіі Вярхоўнага Суду СССР 8-га ліпеня.

Узмацнім рыбацкую каапэрацыю.

МАСКВА, 1. 1-га ліпеня адчыніўся сход упаўнаважаных Усекапрамрыбаксаюза, на які зьехаліся прадстаўнікі мясцовых рыбацкіх саюзаў. З прывітаньнем ад імя ўраду выступаў Нам. Старшыні СНК РСФСР. т. Рыскулаў, які адзначыў, што ўрад зьвяртае вялікую ўвагу на падтрыманьне прамысловай, у тым ліку і рыбацкай каапэрацыі. Перад рыбацкай каапэрацыяй стаіць задача яшчэ больш прыцягнуць у сваю сыстэму масы рыбакоў, рацыяналізаваць лоўлю, разьвіць уласныя прадпрыёмствы па перапрацоўцы сырой рыбы і г. д. Рыбацкая каапэрацыя павінна разьвівацца поплеч з рыбнай прамысловасьцю і зьяўляецца базай для ўсёй рыбнай гаспадаркі краю.

ЭКСПЭДЫЦЫЯ ПУЛКАЎСКАЙ АБСЭРВАТОРЫІ.

ЛЕНІНГРАД, 1. Пулкаўская абсэрваторыя атрымала ад начальніка экспэдыцыі праф. Ціхова, які выехаў у Гелавар (Швэцыя) для нагляду над сёнечным зацьменьнем, паведамленьне, што наогул нагляд экспэдыцыі Пулкаўскай абсэрваторыі прайшоў добра. У сучасны момант экспэдыцыя занята наладжаньнем здабытага матар'ялу і 12-га ліпеня вяртаецца ў Ленінград.

У ІХ І Ў НАС.

Самая лепшая праверка—на фактах. «Ня верце на слова, правярайце па фактах»—вучыў нас Ленін. І буржуазная і савецкая канстытуцыі гавораць аб роўнасьці нацыянальнасьцяй. Пабачым, як у сапраўднасьці стаіць справа ў іх і ў нас.

Злучаныя Штаты Паўночнай Амэрыкі маюць вельмі «дэмакратычную» канстытуцыю. Там вельмі многа гаворыцца пра роўнасьць людзей паміж сабою, аб правох народу і да таго падобныя прыгожыя словы. У Злучаных Штатах жыве звыш 15 мільёнаў нэграў. Гэтыя 15 мільёнаў пазбаўлены ўсякіх чалавечых правоў. Нэгра можна забіць бяз суда, нэгрыцянку можна згвалціць, не баючыся адказнасьці. За аднолькавую работу нэгру плацяць далёка менш, чым беламу.

Калі яго пры разьліку абмануць, а гэта бывае вельмі часта, ніякі суд не абароніць інтарэсаў нэгра. Нэгр ня можа жыць у гатэлях, дзе жывуць белыя, ня можа абедаць у адных з імі рэстаранах, езьдзіць у адных вагонах. Хоць па канстытуцыі нэгр можа быць абраны ў амэрыканскі парлямант, але там няма ніводнага нэгра. Так стаіць справа ў «самай дэмакратычнай» буржуазнай краіне.

У ангельскіх законах таксама многа гаворыцца пра роўнасьць. Англія ўладтвуе над Індыяй, дзе жывуць 300 міліёнаў людзей, г. ё., у сем раз болей, чым у самой Англіі. Гэтымі 300 міліёнамі правяць ангельскія чыноўнікі. Індусы ня ўдзельнічаюць у кіраваньні сваёй краінай. Толькі невялікі слой багатых мае права выказваць свой погляд адносна кіраваньня, але і яго погляд неабавязковы для ангельцаў.

Астатняя шматміліённая маса індусаў-працоўных павінна толькі выконваць загады ангельскіх чыноўнікаў. Да чаго прыводзіць на практыцы гэткая «роўнасьць», відаць са слоў аднаго ангельскага чыноўніка.

«Палова насяленьня Індыі ніколі ў жыцьці ня можа здаволіць пачуцьцё голаду». Затое ангельскія чыноўнікі атрымліваюць аграмадныя ўклады пэнсіі. А ангельская буржуазія дастае з Індыі штогод сотні міліёнаў рублёў прыбытку.

Аб адносінах міжнароднай буржуазіі да кітайцаў у апошні час многа пісалася. Даволі напомніць адзін факт, каб зразумець, што такое буржуазная «раўнасьць нацыянальнасьцяй»: на многіх грамадзкіх садох у Кітаі чужаземцы павесілі надпіс: «сабакам і кітайцам уваход забараняецца».

Наша суседка Польшча, якая захапіла шмат зямель, населеных беларусамі і украінцамі, па мірным дагаворы з намі абавязаная, захоўваюць роўнасьць нацыянальнасьцяй. А ў сапраўднасьці гэтыя нацыянальнасьці ў Польшчы зносяць вельмі цяжкі нацыянальны ўціск. Іх школы зачыняюцца; усякія культурныя арганізацыі, ня кажучы ўжо аб палітычных партыях, разганяюцца; на ўсякія спробы пратэсту польскія жандары адказваюць спальваньнем вёсак, зьбіваньнем і расстрэлам сялян, арыштам сотняў актыўных работнікаў гэтых нацыянальнасьцяй. Зямельная рэформа, якую праводзіў польскі ўрад, дала ў выніку тое, што ў беларускіх і украінскіх сялян адабралі зямлю і аддалі палякам.

Зразумела, што сярод прыгнечаных народаў кіпіць шалёная нянавісьць да сваіх прыгнятацеляў. Толькі войска і паліцыя змушаюць іх павінавацца. Там часта выбухаюць паўстаньні, з якімі імпэрыялістычнай буржуазіі робіцца ўсё цяжэй справіцца.

Зусім іначай стаіць справа ў нас. У нашай краіне няма прыгнечаных народаў. Усе яны карыстаюцца аднолькавымі правамі. Нават такія народнасьці, якія налічваюць усяго некалькі дзесяткаў тысяч людзей, як напрыклад, горскія плямёны Паўночнага Каўказу, маюць свае школы, свае кнігі і газэты, працоўныя гэтых народнасьцяй самі кіруюць сваёй вобласьцю.

Наша канстытуцыя грунтоўна і рашуча адстайвае роўнасьць усіх нацыянальнасьцяй паміж сабою. Праўда, іншы раз адсталыя слаі рабочых і сялян пагардна адносяцца да былых прыгнечаных народаў. Але гэта—астаткі мінулага, з якімі змагаецца савецкая ўлада і партыя. Нацыянальная варожасьць выгодна толькі для буржуазіі. У асноўным жа мы дабіліся поўнага зьнішчэньня нацыянальнага ўціску.

У Злучаных Штатах 15 міліёнаў нэграў ня маюць у буржуазным парляманце сваіх прадстаўнікоў. А па нашай канстытуцыі нават самыя маленькія аўтаномныя вобласьці, як спамянутыя паўночна-каўкаскія, ці ойрацкая, з 30—40 тысячамі жыхароў, маюць сваіх прадстаўнікоў у вышэйшых органах савецкай улады—у Савеце Нацыянальнасьцяй, які разам з Саюзным Саветам складае Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюзу ССР.

Зямельная «рэформа» у Польшчы прывяла да адабраньня зямлі ў беларускіх і ўкраінскіх сялян. Зямельная рэформа ў савецкім Узьбэкістане перадала ў рукі ўзьбецкіх дэхкан (сялян) сотні тысяч дзесяцін зямлі, адабранай ад кулакоў і гандляроў.

Сотні міліёнаў індусаў, у выніку ангельскага ўладаваньня, галадуюць, разбураюцца і выміраюць. А ў нацыянальных рэспубліках і вобласьцях СССР гаспадарка разьвіваецца па сацыялістычным шляху, і з кожным годам насяленьне гэтых раёнаў зжывае цяжкую спадчыну царызму.

На Ўкраіне будуецца Днепрастрой, у Сярэдняй Азіі пракладваецца Сямірэчанская чыгунка, у Грузіі ўжо пачала дзейнічаць Закаўкаская дзярж. Электрычная станцыя (ЗАГЭС), усюды будуюцца фабрыкі і заводы.

І калі буржуазіі прыходзіцца трымаць буйны лік войска, каб прыдушваць паўстаньні прыгнечаных народаў, то савецкая нацыянальная палітыка прывяла да хуткай ліквідацыі бандытызму на Ўкраіне і падобнага да яго басмачаства ў Туркестане.

Прыгнечаныя народы ў буржуазных краінах—парахавы склеп, які заўсёды пагражае выбухнуць. Нацыянальнасьці СССР—члены адзінай савецкай сям'і народаў, моцна спаяныя і агульнай працай над утварэньнем новай сацыялістычнай грамады і агульнай гатоўнасьцю ў любы момант даць адпор ворагу.

М. В

ПАСЬЛЯ РАЗРЫВУ.

(Ад уласнага карэспандэнта).

З часу наскоку бравых «боббі» на безабаронны «Аркос» і разрыву англа-савецкіх дыплёматычных дачыненьняў мінула ўсяго некалькі кароткіх тыдняў. Але і іх аказалася зусім выстарчальна для таго, каб выявілася, што кансэрватыўны ўрад Англіі—гэта яшчэ ня Англія.

Англія рабочага і дзелавога сьвету—асуджае тэатральны трук правячай клікі чым далей, тым больш сурова. Лічыцца бязумоўным, што скасаваньне гандлёвай згоды адаб'ецца на цэльнасьці ангельскага эканамічнага добрага стану самым катастрафічным парадкам.

Напершае, СССР паменшыць (а мо' і зусім спыніць) дастаўку вялікабрытанскаму рынку сваёй сыравіны: зярна, лёну, пушніны, лясных матар'ялаў, нафты і інш. Надругое, ён адмовіцца ад закупкі ангельскіх фабрыкатаў, бо для гэтага ў яго ня будзе ні належнага гандлёвага апарату, ні дзелавой ўпэўненасьці.

І, урэшце, патрэцяе, і гэта для Вялікабрытаніі самае галоўнае і небясьпечнае,—страціўшая з ангельскімі рынкамі нармальныя зносіны, савецкае гандлёвае жыцьцё наступова ўзмоцніць свой кантакт з Нямеччынай, дзе яна мае і належныя гарантыі працы і крэдыту.

Дарэмна запэўнівае ўрад яго брытанскага вялічаства, што з гэтага нічога ня выйдзе, бо лёнданскія банкі вачыняць немцам крэдыты, калі толькі выявіцца, што гэтыя крэдыты ідуць на фінансаваньне савецкіх гандлёвых апэрацый. У адказ на гэта дзелавыя колы Сіці зусім рэзонна заўважаюць, што на лёнданскіх банках сьвет ня сышоўся клінам. Ня будзе Лёндану, знойдзецца Нью-Ёрк. Нямецкія банкі карыстаюцца сусьветнай ведамасьцю, і Амэрыка дасьць ім крэдыты лёгка і без перашкод. У выніку ўсяго гэтага павінен будзе залажыцца руска-нямецкі эканамічны блёк пад фінансавай апекай Амэрыкі. Цэнтр эўрапейскага дзелавога жыцьця перайшоў у Бэрлін. Англія застанецца за бортам.

Усе гэтыя довады нагэтулькі бясспрэчны, што ў афіцыйных колах Лёндану і сапраўды адчулі сябе некалькі азадачанымі. Стройнасьць кансэрватыўных плянаў аказалася парушанай у самым пачатку, і міністэрства дзеля заспакаеньня напалоханых сфэр не знаходзіць нічога разумнейшага, як засыпаць іх градам «апраўвяржэньняў».

Згодна гэтых апраўвяржэньняў выходзіць, што ні вайны, ні фінансавага байкоту, ні маральнага абкружэньня СССР афіцыйная Англія ніколі ня думала і ня думае распачынаць. Хто хоча з саветамі гандляваць, няхай сабе на здароўе гандлюе, урад гэтаму перашкаджаць ня будзе. Наадварот, уладны палічаць сваім сьвятым абавязкам дапамагчы яму.

Так сьпяваюць у афіцыйных абвяржэньнях.

Але сапраўды ня гэтак стаіць справа.

Ня лічачыся з рассудкам, неперакор стыхіям, кансэрватыўны ўрад рашыў ні ў якім выпадку ня лічыцца з довадамі здаровага рассудку дзелавых колаў бацькаўскай прамысловасьці. Дэкартуючыся ўзорамі міністэрскіх абвяржэньняў і заспакайваючы імі абураныя пачуцьці аграмаднае большасьці краіны, ён у той-жа час рыхтуецца самым ліхарадачным парадкам да крыжовага паходу супроць Саюзу ССР.

Ні формы, ні час гэтага паходу ня вырводзяцца. Але яны сьпеюць і вынашваюцца ў бальдвінаўскіх злачынных глыбінях самым старанным парадкам. У гэтым няма ніякага сумненьня.

Дзеля актыўнага выступленьня не хапае толькі хаўрусьнікаў. Як ні старацца чэмбэрленаўскае міністэрства замежных спраў перакананць заграніцу, што ангельская грамадзкая думка толькі і чакае сыгналу ўсеагульнага выступленьня супроць саветаў, яму нічто ня верыць.

Аб гэтым выразьней за ўсё сказала ўсім Жэнева, г. зн. толькі што скончыўшыйся зьезд членаў Лігі Нацый.

Ліга Нацый зьбіраецца чатыры разы ў год. І кожны раз афіцыйны рэглямант яе працы ўключае ў сябе пытаньні толькі трэцяга і нават чацьвертага гатунку. Што важнейшае—разьбіраецца і вырашаецца ў кулуарах і на парадак дню ніколі не пападае. Так было і на гэты раз. Афіцыйна зьехаліся гаварыць аб Мэмэлі, Данцыгу, албана-югаслаўскім канфлікце і аб іншым буржуазным буднічным глупстве. А на справе ва ўсіх на вуснах было адно адзінае слова—«Расея». Яе належала, па думцы кіруючай Англіі, распнуць на крыжы, прывезеным яе прадстаўнікамі на ўзьбярэжжа Жэнеўскага возера. З гэтае прычыны і сам жэнеўскі зьезд ахрышчан быў «расейскім», «расейскаю Жэневаю», хоць больш правільна было-б назваць яго «Жэневаю ангельскаю», бо Англія правалілася на ім самым бясслаўным парадкам.

Правал яе складаецца з адмовы вялікіх эўрапейскіх дзяржаў пайсьці ў «расейскім пытаньні» па прыкладу Бальдвіна і Чэмбэрлена. Пакуль справа ня ішла далей размоў, усе пахвалялі адважную мудрасьць лёнданскіх «боббі» і рабілі выгляд, што гатовы ў любы момант пайсьці па іх кроках. Але ледзь справа перайшла да пытаньня аб практычным ажыцьцяўленьні процісавецкага крыжовага паходу, як чужаземныя дыплёматы пачулі сябе хворымі, зморанымі і бардзей паразьяжджаліся па хатах.

Ангельская «Расея» сарвалася. Ні Нямеччына, ні Францыя не пажадалі зьвязваць сябе на гэты раз з Вялікабрытаніяй. Бальдвіну засталося цешыцца адным Мусаліні. Але і гэты гэрой далучыўся да Лёндану не нагэтулькі ідэёва, наколькі дзеля ўдзячнасьці за падтрыманьне Англіяй яго агрэсіўнасьці на Балканах.

Было-б, аднак, вельмі наіўна і неасьцярожна падманваць сябе ілюзіямі наконт сапраўднага выніку міністэрскіх гутарак у Жэневе. Афіцыйна намер супольнага паходу проці СССР праваліўся, гэта так. Але гэта яшчэ далёка не азначае, што паны капіталісты наогул пакінулі ў спакоі ненавісную ім дзяржаву рабочых і сялян.

Яны адмовіліся ў Жэневе толькі ад супольнага фронту, але не ад барацьбы з рабочаю клясаю. Замест супольнага фронту ў той самай Жэневе ўхвалена праводзіць барацьбу паасобна, хто як можа.

Змаганьне працы з капіталам, як было, так і засталося ўсюды палыхаць нязгасаючым полымем. Ніхто ня можа даць парукі, што на чарговай сэсіі Лігі Нацый капіталісты нанова ня ўзьнімуць пытаньня аб процісавецкім фронце. Кансэрватары Англіі ня супакояцца, пакуль не дамогуцца свайго, або пакуль не разаб'юць сабе ілба.

Апошняе, аднак, можа здарыцца хутчэй, бо, як мы ўжо адзначылі, кансэрватыўны ўрад Бальдвіна гэта яшчэ ня Англія. Апроч кансэрватараў ёсьць дзелавы сьвет і ёсьць магутная рабочая партыя, бліжэйшаю задачаю якой і зьяўляецца вызваліць край ад злачыннай палітыкі кансэрватараў. Ды і рабочыя іншых краёў ня сьпяць і ў патрэбны момант заўсёды здолеюць выступіць на абарону права і чэсьці сваіх саюзных таварышоў. Нядаўні парад нямецкіх чырвоных франтавікоў гэтаму парукаю.

N. N.

London

РЭЗАЛЮЦЫЯ

БЮРО ЦК КПБ ПА ДАКЛАДУ НАЦКАМІСІІ АБ ВЫНІКАХ ПРАВЕРКІ БЕЛАРУСІЗАЦЫІ ЎСТАНОЎ.

Канстатаваць, што рэзалюцыя пленуму ЦК КПБ у ліпені 1924 г. аб пастанове 2-й сэсіі ЦВК БССР VI скліку, а таксама наступныя пастановы ЦК КП(б)Б уключна да кастрычнікавага пленуму 1926 г. аб пераводзе дзелаводзтва ўстаноў на беларускую мову, выкананы ў тэрмін толькі ў апаратах ЦВК, СНК і Наркамасьветы.

Народныя Камісарыяты: Земляробства, Сацыяльнага Забясьпеч., Унутраных Спраў і Юстыцыі вышэйзазначаныя дырэктывы ў тэрмін не выканалі. Але невыкананьне гэтых дырэктыў тлумачыцца ня толькі аб'ектыўнымі прычынамі, а таксама і тым, што кіруючыя працаўнікі гэтых устаноў мала зьвярталі ўвагі справе беларусізацыі, а таксама працоўныя ў гэтых установах партыйцы не заўсёды выяўлялі ў гэтым належную актыўнасьць.

Аднак, дзякуючы своечасовым мерапрыёмствам па партыйнай і савецкай лініях, вышэйпамянёныя недахопы ў значнай меры зьнішчаны (Народны Камісар. Унутраных Спраў, Народны Каміс. Юстыцыі) і ў сучасны момант справу беларусізацыі ўстаноў можна лічыць здавальняючай.

Як дасягненьне, неабходна адзначыць, што за апошні час супрацоўнікі акруговых і раённых устаноў пад час дзелавых гутарак пачалі ўжываць беларускую мову, а адказныя працаўнікі, апроч таго, у сваіх афіцыйных выступленьнях на пасяджэньнях, нарадах, зьездах і г. д. пачалі карыстацца беларускай мовай.

Адзначыць правільнае выкананьне партыйных дырэктыў аб забесьпячэньні ўсіх устаноў рэспублікі (за выключэньнем устаноў Наркампачтэлю і НКШЗ) супрацоўнікамі, уладаючымі мовай нацыянальнасьцяў, якія жывуць у БССР.

На падставе вывадаў Бюро ЦК КПБ пастанаўляе:

1. Даручыць Нацкамісіі, у развіцьцё пастановы 2-й сэсіі ЦВК БССР VI сазыву ад 15 ліпеня 1924 г. распрацаваць і правесьці праз ЦВК БССР пастанову аб удакладненым парадку правядзеньня беларусізацыі ў цэнтральных установах, уключаючы і ўстановы агульнасаюзнага маштабу, якія працуюць на тэрыторыі БССР.

2. Ячэйкам КПБ і фракцыям мясцкомаў павесьці растлумачваючую працу сярод супрацоўнікаў аб неабходнасьці больш глыбокага вывучэньня беларускае мовы і ўжываньне яе ў дзелавых размовах пры працы на ўстановах.

3. Бюро ЦК напамінае ўсім АК, РК і членам партыі аб поўным правядзеньні ў жыцьцё пастаноў кастрычнікавага пленуму ЦК УсеКП(б) аб вывучэньні камуністамі беларускай мовы і дапасаваньня яе да штодзённай працы. Справе беларусізацыі партыйнай масы партыйныя органы павінны зьвярнуць больш увагі, чым да гэтага часу.

4. Адзначаючы яшчэ ня зьнішчаныя поўнасьцю фармальныя адносіны да справы беларусізацыі, бюро ЦК прапануе ўжыць самыя рашучыя меры да зьнішчэньня азначанага фармалізму, ня спыняючыся перад звальненьнем працаўнікоў з працы, якія ўхіляюцца ад вывучэньня беларускай мовы і якія перашкаджаюць правядзеньню беларусізацыі ва ўстановах.

5. Акруговым камітэтам КП(б)Б ужыць меры да ўзмацненьня кіраўнічае ролі ячэек КПБ у працы па беларусізацыі ва ўстановах.

6. Уся праца акруговых нацкамісій павінна праходзіць пад непасрэдным кіраўніцтвам акругкомаў КПБ.

7. Адказным кіраўнікам Наркамзему і Наркам Сацыяльнае Забясьпекі абвесьціць папярэджаньне за невыяўленьне здавальняючае ўвагі да своечасовага пераводу працы апаратаў гэтых наркаматаў на беларускую мову.

8. Адказным кіраўнікам цэнтральных устаноў, тэрмін беларусізацыі апаратаў якіх наступае ў ліпені месяцы г.-г., катэгарычна запрапанаваць, пад пэрсанальную іх адказнасьць, ужыць усе меры да своечасовага выкананьня пастановы 2-ой сэсіі ЦВК БССР VI-га скліканьня ад 15-га ліпеня 1924 г.

9. Даручыць адказным кіраўнікам устаноў НК Шляхоў Зносін і НК Пошт і Тэлеграфаў неадкладна ўжыць меры да дапасаваньня апаратаў падлеглых ім устаноў да абслугоўваньня нацменшасьцяў БССР (у асаблівасьці яўрэяў і палякаў).

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ АКРУГОВАГА АПАРАТУ БССР.

(Па матар'ялах НК РСІ БССР).

Закончаная зараз Народным Камісарыятам РСІ работа па рэарганізацыі савецкага апарату высунула шэраг момантаў адносна спрашчэньня і дэцэнтралізацыі работы акруговага апарату. Нізавы савецкі апарат за апошнія гады вырас і ўзмацнеў. У сувязі з гэтым вынікае неабходнасьць прадастаўленьня яму больш правоў для болей поўнага абслугоўваньня насяленьня, прыбліжэньня дзяржаўнага апарату да рабочых і сялян.

Вось з гэтай прычыны мы лічым, што, як правіла, непасрэднае правядзеньне ў жыцьцё пастаноў савецкай улады павінна быць перадана ў сельскіх мясцовасьцях — райвыканкомам, сельскім і мястэчковым саветам, а ў гарадох— гарсаветам, большасьць устаноў, школ, больніц, ясьляў і г. д. павінны знаходзіцца ў непасрэдным веданьні райвыканкомаў і гарсаветаў.

У сувязі з гэтым шэраг аддзелаў акрвыканкомаў трацяць адміністрацыйныя функцыі і захоўваюць за сабою толькі агульны нагляд і кіраўніцтва работай у адпаведных галінах райвыканкомаў і гарсаветаў, гэта, у сваю чаргу, выклікае неабходнасьць зьмены зьместу работы аддзелаў райвыканкомаў. Замест адміністрацыйных адзінак, якія зьяўляюцца вышэйшым органам улады і кіруюць пэўнай галінай народнага жыцьця, яны, відавочна, павінны быць абернуты ў інспэктараты; апошнія і праводзяць гэты агульны нагляд і кіраўніцтва работай нізавых органаў. А таму шэраг аддзелаў райвыканкомаў, адпаведна выказаным прынцыпам і са спрашчэньнем структуры рэарганізуюцца ў інспэкцыі. Гэта рэарганізацыя закранула аддзелы: аховы здароўя, народнай асьветы, сацыяльнага забясьпечаньня, працы і гандлю.

Найбольш важным пытаньнем у рацыяналізацыі акруговага апарату зьяўляецца рэарганізацыя былых аддзелаў камунальнай гаспадаркі.

Абавязкі былых камунальных аддзелаў былі надта вялікія. У іх веданьні знаходзілася гарадзкая камунальная гаспадарка, пажарная і шляхавая справа, мясцовая прамысловасьць і г. д. У некаторых мясцох гэта выклікала запушчанасьць акруговай работы, бо работнікі камунальнае гаспадаркі аддаваліся цалкам гарадзкому будаўніцтву; бывала і наадварот. А таму, у сувязі з прыняцьцем пастановы аб пашырэньні правоў гарсаветаў, гарадзкія камунальныя аддзелы ў галіне абслугоўваньня гарадоў перададзены гарсаветам.

Акруговая работа, якую ў некаторых акругах праводзілі аддзелы мясцовай гаспадаркі, зараз разьмяркована паміж 3-ма інспэкцыямі: інспэкцыяй камунальнай гаспадаркі, якая зьдзяйсьняе функцыі нагляду за камунальнай справай у раёнах, за дабрабытам раёнаў, ажыцьцяўляе ў межах акругі функцыі акруговага інжэнэра і ведае пажарнай справай; шляхавая інспэкцыя і інспэкцыя па мясцовай прамысловасьці, у веданьні якой знаходзіцца мясцовая прамысловасьць акругі. Пры гэтым прызнана неабходным прадаставіць інспэкцыі мясцовай прамысловасьці права нагляду за работай прамысловасьці рэспубліканскага значэньня, якая знаходзіцца на тэрыторыі той ці іншай акругі.

Хворым пытаньнем у акрузе зьяўляецца абслугоўваньне акрвыканкомаў з боку акруговых статыстычных бюро. Да самага апошняга часу статбюро толькі зьбіралі весткі, якія апрацоўваліся ў Менску.

Весткі паступалі з вялікім спазьненьнем і вельмі нязначна маглі абслужыць патрэбы акругі. Апроч таго статыстычныя весткі зьбіраліся раўналегла ў многіх аддзелах акрвыканкомаў. Між тым акрвыканкомы, зразумела, не маглі абыйсьціся без патрэбных вестак, і яны, у прыватнасьці акрпляны, патрабавалі ад акруговых статбюро адпаведных вестак, якія прапрацоўваліся раўналежна. Зараз узяты цьвёрды курс на дэцэнтралізацыю распрацоўкі даных і перадачу гэткіх з ЦСУ у акругі. Статыстыка раду аддзелаў акрвыканкомаў будзе скасавана, за выключэньнем ведамсьцьвенных справаздач.

Патрабуе яшчэ ў будучыне далейшай прапрацоўкі пытаньне пастаноўкі бухгальтарскай справаздачнасьці і вучоту ў акругах. Зараз расходы па бюджэту, апрача ўстаноў, улічваюцца ў самым акрфа ў 3 інстанцыях. Відавочна, замест 4 інстанцый у будучыне прыдзецца пакінуць толькі адну. Гэтага магчыма будзе дасягнуць толькі перадачай усёй бухгальтарскай справаздачнасьці акрфа, які будзе зьяўляцца адзіным бухгалтарам акрвыканкому. Гэткае становішча мы маем зараз у райвыканкомах і гэта трэба ў будучыне ўжыць і ў акругах.

Што датычыцца акрфа і акрза, то, з аднаго боку, праведзена вялікая работа па дэцэнтралізацыі. Рад работ з акрфа і акрза передаецца ў райвыканкомы, лясьніцтвы і г. д. Апроч таго, як у акрфа, так і ў акрза спрошчана структура. Апарат, пераведзены на функцыянальную структуру бяз усякіх структурных унутраных падразьдзяленьняў. Унутры акрфа мы маем аб'яднаньні вучотных ячэек у адну бухгальтарска-вучотную ячэйку.

Увогуле, апарат акрвыканкому будзе складацца з наступных частак: 1) сэкратарыяту (арганізацыйныя функцыі, а таксама тэхнічнае абслугоўваньне ўсіх інспэкцый); 2) адміністрацыйнага аддзелу (функцыі: ахова грамадзкага парадку, ЗАГС, замежная справа, адрасная справа, справа культаў, выдача ўсякіх дазволаў і адміністрацыйныя справы, якія раней знаходзіліся ў веданьні сэкратарыяту акрвыканкома); 3) фінансавага аддзелу; 4) зямельнага аддзелу; 5) статбюро; 6) інспэкцый: народнае асьветы, аховы здароўя, гандлю, сацыяльнага забясьпечаньня, працы, камунальнае гаспадаркі, шляхавае справы, мясцовае прамысловасьці; 7) акруговае пракуратуры; 8) упаўнаважанага Нар. Кам. РСІ, прычым у найбольш буйных акругах да штатаў упаўнаважаных РСІ дабаўлена па аднаму інспэктару.

Неабходна зазначыць, што ўсё гэта можа быць лёгка ажыцьцёўлена пры ўмове своечасовага скарачэньня справаздачнасьці. Работа па спрашчэньні справаздачнасьці, як ведамстваў, так і наркаматаў, РСІ павінна ісьці больш хуткім тэмпам, каб да новага году мы мелі мінімальныя формы справаздачнасьці. Усе гэтыя мерапрыёмствы па рацыяналізацыі акруговага апарату, а іменна: дэцэнтраліцыя функцый, скарачэньне роўналеглай работы, спрашчэньне структуры, а таксама ліквідаваньне 4 акругаў,—дае значную эканомію і скарачэньне апарату, які з 4253 ч. у 1926-27 г. зьменшан зараз да 2774 чал., ці да 65,2 проц. мінулага году.

Я. Ракаў.

Да нашых чытачоў і дапісчыкаў.

Да дню вызваленьня Беларусі ад белапалякаў (11-га ліпеня) будзе выпушчан пашыраны нумар газэты «Сав. Беларусь».

Матар'ял (успаміны, нарысы, вершы, апавяданьні) будуць прымацца да 8 ліпеня.

ПЛЯН

адзначаньня 70-гадовага юбілею Клары Цэткін.

1. Адзначаньне 70-цігадовага юбілею з дню нараджэньня Клары Цэткін і 50-цігодзьдзя яе рэвалюцыйнае дзейнасьці мае азнаёміць шырокія працоўныя жаночыя масы з дзейнасьцю Клары Цэткін і ў сувязі з гэтым з гісторыяй жаночага камуністычнага руху, а таксама шырока асьвятліць перад імі міжнароднае становішча і задачы жаночага камуністычнага руху ў нас і заграніцай.

2. Дзеля гэтага 5-га ліпеня па гарадох БССР павінны быць праведзены агульныя ці агульна-гарадзкія дэлегацкія сходы і выкарыстаны ў гэты дзень усе сходы работніц, рабочых і жонак рабочых для пастаноўкі на даных сходах дакладаў аб дзейнасьці Клары Цэткін.

3. У вёсках гэта кампанія павінна быць праведзена з 5-га ліпеня да 1-га жніўня. Пажадана, каб 5-га ліпеня былі скліканы спэцыяльныя сходы дэлегатак і грамадзкіх працаўніц. Там, дзе ня ўдасца ў гэты дзень правесьці спэцыяльныя сходы, неабходна паставіць гэта пытаньне на чарговых сходах дэлегатак і сялянак у працягу ліпеня, выкарыстаўшы таксама дзеля гэтага сходы ў хатах-чытальнях. АПА павінна даць указаньні аб гэтым па лініі палітасьветы і культасьветных органаў саюзаў, а таксама зьмесьціць у першых чыслах ліпеня ва ўсіх газэтах матар'ял для дакладчыкаў.

4. Аддзел друку павінен даць дырэктыву аб неабходнасьці асьвятленьня гэтага пытаньня як у пэрыядычным друку, так і ў насьценных газэтах на прадпрыёмствах і ў вёсках.

5. На абавязку жаночага аддзелу, разам з адпаведнымі савецкімі органамі, распрацаваць пытаньне аб адчыненьні дзіцячых ясьляў і майстэрні для беспрытульных матак-адзіночак „імя Клары Цэткін“ у аднэй з акругаў; апроч таго, назваць імем „Клары Цэткін“ ясьлі для беспрацоўных у г. Менску і лепшую дзіцячую кансультацыю і пастаянны дзіцячы сад у вёсцы ў аднэй з акругаў.

6. Утварыць пры БДУ адну стыпэндыю для работніцы—„імя Клары Цэткін“.

ТЭЗІСЫ

да 70-годзьдзя з дню нараджэньня тав. Клары Цэткін.

1. У 1857 г. 5 ліпеня ў Саксоніі (Нямеччына) нарадзілася Клара Цэткін (Эйснэр) у сям'і сельскага настаўніка Эйснэра, якая карысталася ўсеагульным паважаньнем.

2. Першыя гады сьвядомага жыцьця Клары праходзяць ва ўмовах хуткага разьвіцьця прамысловасьці Саксоніі з шырока распаўсюджаным сярод саксонскага пралетарыяту сацыялістычным вучэньнем і на грунце гэткіх гістарычных падзей, як дзейнасьць 1-га Інтэрнацыяналу і Парыскай Камуны 1871 году. Усё гэта спрыяла таму, што ўжо на школьнай лаўцы Клара пачала чытаць сацыялістычныя газэты, наведваць рабочыя сходы і гурткі, упарта вучыцца на творах Ласаля і Маркса (1874-76 г.).

3. Пасьля выданьня закону проці сацыялістаў у Нямеччыне (1878 г.) Клара разам з сваім мужам расейскім эмігрантам Язэпам Цэткіным пакідае Нямеччыну, кароткі час жыве ў Расеі, у далейшым у Цурыху (Швэйцарыя), працуе ў экспэдыцыі нелегальнай нямецкай газэты „Сацыял-Дэмакрат“ і ўрэшце пераяжджае ў г. Парыж (Францыя), дзе зьбліжаецца з дачкою Маркса і жонкай Поля Лафарга, Лаўрай і іншымі правадырамі францускіх сацыялістаў.

У гэты пэрыяд сваёй дзейнасьці Клара Цэткін працуе ў першай францускай сацыялістычнай газэце „Сацыяліст“, чытае з мужам лекцыі ў нямецкім сацыялістычным клюбе, бярэ актыўны ўдзел у арганізацыі і правядзеньні 1-га зьезду сацыялістычных партый, паклаўшага аснову II Інтэрнацыяналу (1889), выступае на гэтым зьезьдзе з дакладам аб неабходнасьці дамагчыся для жанчын правоў удзелу ў палітычным жыцьці.

4. У 90-х гадох пасьля адмены закону проці сацыялістаў, Клара Цэткін вяртаецца на бацькаўшчыну, дзе і вядзе нязломную і самаахвярную працу ў шэрагах нямецкай сацыял-дэмакратыі, удзельнічае ва ўсіх партзьездах і зьездах II-га Інтэрнацыяналу, вядзе вялікую літаратурную і агітацыйна-прапагандную працу.

5. Сярод нямецкай сацыял-дэмакратыі і II Інтэрнацыяналу Клара Цэткін заўсёды праводзіла незамірымую барацьбу з апартунізмам, за што і была празвана сваімі супраціўнікамі «Дзікай Кларай». У пачатку імпэрыялістычнай вайны, калі сацыял-дэмакратыя здрадзіла справе рабочай клясе і заклікала рабочую клясу да абароны бацькаўшчыны фабрыкантаў і абшарнікаў, Клара Цэткін, сумесна з Карлам Лібкнэхтам, сьмела выступае проці злачыннае бойні, заклікаючы нямецкіх рабочых да міжнароднае салідарнасьці; у далейшым яна зьяўляецца адным з арганізатараў саюзу «Спартак», з якога ў выніку стварылася кампартыя Нямеччыны.

6. З 1921 г. Клара Цэткін знаходзіцца ў СССР, працуючы ў якасьці члена Вык. кому Камінтэрну, Выканкому МОПР, кіруючы жаночым сэкратарыятам.

7. Выключнае па сваёй ролі і значэньні месца займае Клара Цэткін у працы сярод працоўных жанчын. У гэтых адносінах сусьветны пралетарыят і асабліва работніцы і сялянкі ўсяго сьвету шмат абавязаны Клары Цэткін, усё сваё жыцьцё аддаўшай арганізацыі і палітычнай асьвеце работніц і сялянак.

8. Першыя крокі дзейнасьці Клары Цэткін па арганізацыі працы працоўных жанчын адносіцца яшчэ да парыскае эміграцыі Клары, г. зн. да 1885-90 гадоў.

У 1889 г. Клара Цэткін ужо выступае з дакладам на міжнародным сацыялістычным зьезьдзе па пытаньні аб палітычных правох жанчын. Па звароце ў Нямеччыну (1890 і інш. гады) выдае і кіруе часопісам «Роўнасьць» баявым органам нямецкіх работніц. У 1896 г. на Гоцкім партэйтаге праводзіць пастанову аб заснаваньні пры парткомах аддзелаў па працы сярод жанчын. У 1907 і 10 гадох у Капэнгагене і ў Штутгарце праводзіць кіруючую працу па скліку міжнародных нарад жанчын-сацыялістак і заснаваньню міжнароднага жаночага бюро. Гэтыя нарады выбіраюць сэкратаром Міжнароднага Жаночага Бюро Клару Цэткін і яе часопіс «Роўнасьць» ператвараецца ў орган міжнароднага жаночага руху. У 1915 годзе т. Клара Цэткін, супольна з Крупскай, Інэсай Арманд і іншымі склікае міжнародную жаночую канфэрэнцыю ў Бэрне, якая зьяўляецца спробай аднавіць міжнародную сувязь работніц, якая спынілася ў часе вайны і згодніцкае палітыкі сацыял-дэмакратаў.

Толькі з заснаваньнем 3-га Камінтэрну ўдаецца аднавіць міжнародную сувязь працоўных жанчын. Кіраўніцтва гэтай працай у міжнародным маштабе бярэ на сябе Міжнародны Жаночы Сэкратарыят на чале з Кларай Цэткін.

9. З 1921 г. з моманту арганізацыі пры Камінтэрне міжнароднага Жаночага Сэкратарыяту, міжнародны жаночы рух арганізацыйна і палітычна ўліваецца ва ўвесь міжнародны рэвалюцыйны рух пралетарыяту, які кіруецца Камінтэрнам.

Вызначаючы ў асноўным задачы, якія стаяць перад пралетарыятам у яго барацьбе з капіталам, міжнародны жаночы камуністычны рух у сучасны момант ставіць перад сабой задачы, якія стаялі перад рабочай клясай у цэлым і якія вызначаны на 8 пленуме выканкому-задачы ўзмацненьня міжнароднае пралетарскае салідарнасьці, барацьбы проці ваеннае небясьпекі, якая набліжаецца спроба імпэрыялістаў напасьці на СССР і дапамога ў ажыцьцяўленьні працоўнымі СССР будаўніцтва сацыялізму.

РАБОЧЫ І СЛУЖАЧЫ!

Дзе-б ты ні быў у часе водпуску—дома ці ў ад'езьдзе—табе будзе высылацца газ. „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

Не забудзься толькі падпісацца на яе.

ПАДПІСКА-ЖА ПРЫМАЕЦЦА ЗАЎСЁДЫ.

Савецкая Беларусь у СССР.

Кастрычнікавая рэвалюцыя, якая абвясьціла дыктатуру пралетарыяту і вызваліла рабочых і сялян з-пад улады капіталістаў і памешчыкаў, вызваліла адначасна народы б. Расеі і ад нацыянальнага прыгнечаньня.

У. І. Ленін у свой час выразна і дакладна зазначыў, што нацыянальнае вызваленьне народаў у капіталістычнай дзяржаве можна ажыцьцявіць толькі адначасна з клясавым вызваленьнем рабочай клясы, з ліквідацыяй капіталістычнага буржуазнага ладу.

Кастрычнікавая рэвалюцыя гэту тэорыю на практыцы поўнасьцю апраўдала, даўшы поўную волю ўсім нацыянальнасьцям. Некаторыя, аднак, народы, якія насялялі, пераважна заходнія крэсы ранейшай Расейскай імпэрыі, вызваліўшыся ад прыгнечаньня расейскага самаўладзтва, трапілі ў кабалу іншых імпэрыялістычных дзяржаў.

Гэтыя дзяржавы, што пасылалі ў часе імпэрыялістычнай вайны рабочых і сялян на ўбой, у імя, нібыта, ажыцьцяўленьня лёзунгу «права народаў на самавызначэньне», на справе пасьля вайны ў літаральным сэнсе слова вялі гандаль лёсам асобных малых народнасьцяў, аддаючы іх у ахвяру сваім імпэрыялістычным інтарэсам.

Калі-б працоўныя масы народаў рэспублік, якія ўваходзяць у даны момант у Саюз ССР, у свой час не аб'ядналіся для супольнага адпору насядаўшай з усіх бакоў буржуазіі, дык гэтыя рэспублікі мелі-б лёс сучасных, так званых, лімітрофных дзяржаў. Небясьпека быць праглынутым пражорлівай буржуазіяй капіталістычных краёў—раней за ўсё і больш за ўсё пагражала БССР.

Удзел Заходняй Беларусі, якая знаходзіцца зараз пад уладаю Польшчы, зьяўляецца вельмі паказальным прыкладам таго, якая небясьпека пагражала ў свой час Савецкай Беларусі, а можа і некаторым іншым рэспублікам, якія ўваходзяць зараз у склад Савецкага Саюзу.

Саюз ССР зьяўляецца формаю сувязі пралетарыяту ўсіх народаў ранейшай Расеі, якія супольнымі сіламі абаранілі рэвалюцыю ад пасяганьняў сусьветнага капіталізму.

Вось чаму дзень 6 ліпеня 1923 г.—дзень зацьверджаньня Канстытуцыі СССР—зьяўляецца датаю вялізнага гістарычнага значэньня.

Гэтаю датаю распачалася новая эра ў разьвіцьці чалавецтва. Працоўныя ўсіх краёў і народаў, якія знаходзяцца яшчэ пад прыгнечаньнем капіталізму, з гэтаю датаю зьвязваюць свае лепшыя надзеі і мары на вызваленьні і на далучэньне да сям'і працоўных народаў на аснове поўнай роўнасьці і поўнай волі.

Беларуская Сацыялістычная Савецкая Рэспубліка, абьяднаўшыся разам з іншымі савецкімі рэспублікамі ў Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, захавала за сабою адначасна шырокія правы сувэрэнітэту, абмежаванага толькі ў той меры, у якой гэта неабходна для інтарэсаў рабочых і сялян усяго Саюзу.

Такая форма сувязі між асобнымі рэспублікамі Саюзу ССР дае магчымасьць БССР ня толькі самастойна разьвіваць сваю гаспадарку, культуру і будаўніцтва, але і браць актыўны ўдзел у будаўніцтве СССР.

Саюз у цэлым магутна ахоўвае нашае мірнае будаўніцтва, дае нам эканамічную дапамогу ў аднаўленьні зруйнаванай вайною гаспадаркі, спрыяе нашаму культурнаму разьвіцьцю. У свой чарод і Беларусь бярэ інтэнсыўны ўдзел у будаўніцтве, абароне граніц, а таксама ў культурным і эканамічным будаўніцтве і росьце СССР у цэлым.

Зьмешчаныя ніжэй даныя зьяўляюцца паказчыкам гэтай узаемнай сувязі і падтрыманьня СССР і БССР у савецкім будаўніцтве.

Удзел у кіраўніцтве дзяржаўным жыцьцём Саюзу ССР і сувязь БССР з Саюзам складаецца перш-на-перш з таго, што ў Цэнтральным Выканаўчым Камітэце СССР Беларусь мае 20 сяброў і 8 кандыдатаў. У прэзыдыум ЦВК СССР уваходзіць тры сябры ЦВК Саюзу ад БССР. Старшыня ЦВК БССР зьяўляецца разам з тым адным з старшынь ЦВК Саюзу ССР.

Эканамічная сувязь Беларусі з Саюзам выяўляюцца раней за ўсё ў тым, што прамысловасьць Беларусі адыгрывае ў жыцьці Саюзу вельмі выдатную ролю, Беларусь, напрыклад, выпушчае на рынак у адносінах да агульнай прадукцыі Саюзу шчаціны—30 прац., дражджэй—28 проц., запалак—18 пр., лясной прадукцыі—15,5 проц., паперы—10 проц., сьпірту—5 проц., шкла—3,8 проц., піва—2,8 проц., швейнай прадукцыі—3 проц., лёнавай пражы—2,5 проц., скуры і абутку—2 проц. Беларусь мае адзіную ў СССР фабрыку акуляраў.

У пяцігадовым пэрспэктыўным пляне разьвіцьця прамысловасьці прадугледжаны затраты на прамысловасьць БССР у суме блізка 100 млн руб.

Намечана будаўніцтва раду новых заводаў. Ажыцьцяўленьне 5-цігадовага пляну прамысловага будаўніцтва павялічыць значна ўдзельную вагу прамысловасьці ў гаспадарцы БССР, што мае вялізнае эканамічнае і палітычнае значэньне для Беларусі, як краю з пераважаючым сялянскім сельскім жыхарствам. Мы ведаем, што правядзеньне пляну гаспадарчага будаўніцтва магчыма толькі пры дапамозе Саюзу ССР. Пабудова ў БССР каля Воршы раённай электрастанцыі, якая будуецца пры дапамозе СССР, зьяўляецца фактарам, які ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва БССР будзе мець вялізнае значэньне.

Сельская гаспадарка ў эканамічным жыцьці Беларусі займае галоўнае месца. У адносінах да ўсяго жыхарства сельскае жыхарства на Беларусі складае 86 проц., г. зн. больш сярэдняга проценту па Саюзе (83,5 проц.).

Галоўнымі прычынамі, якія перашкаджаюць разьвіцьцю сельскай гаспадаркі на Беларусі, зьяўляецца малазямельнасьць, перанаселенасьць, вялікі процант забалочаных зямель, недахоп грашовых сродкаў у сельскай гаспадарцы і рэшты сьлядоў зруйнаваньня ад войн і акупацый. Кастрычнікавая рэвалюцыя перадала беларускаму сялянству 1.042.000 дзесяцін зямлі.

Аднак гэтым зямельны крызіс далёка не ліквідаваўся. Мы наглядаем, як з кожным годам зьмяншаецца падворная і падушная частка зямлі.

У Беларусі налічваецца блізка 2 міліёнаў дзесяцін забалочанай зямлі, што складае 16 проц. усей зямельнай плошчы. Для асушкі гэтай забалочанай зямлі патрэбна блізка 120 міліёнаў рублёў. Уся праца па пляну разьлічана на 15 гадоў. У бліжэйшае 5-цігодзьдзе на працу па мэліярацыі будзе затрачана блізка 20 міліёнаў рублёў, у тым ліку 10—11 міліёнаў рублёў простымі асыгнаваньнямі па бюджэце. Мэліярацыйная праца, якая мяркуецца ў БССР, таксама не пад сілу БССР без дапамогі СССР. З гэтае прычыны пастанова 3-яй сэсіі ЦВК СССР па дакладзе ўраду БССР аб прызнаньні вадагаспадарчай працы ў БССР агульнасаюзнаю справаю зьяўляецца фактарам вялізнага значэньня для БССР.

У сучасны момант лішка сельскагаспадарчага жыхарства ў БССР дасягае больш паловы міліёну чалавек, што складае блізка 13 проц. усяго жыхарства. Згодна 5-цігадовага пэрспэктыўнага пляну Наркамзему намечана перасяліць за гэты 5-цігадовы пэрыяд часу з Беларусі ў іншыя месцы Саюзу блізка 300 тысяч чалавек.

Адною з галоўных прыбытковых крыніц і нацыянальных багацьцяў БССР, што адыгрываюць буйную ролю як у народнай гаспадарцы рэспублікі, так і ў гаспадарцы ўсяго СССР,—зьяўляюцца лясы. Агульная плошча лясоў на Беларусі складае 3445 т. дзесяцін або 25,4 проц. усей зямельнай плошчы.

Дзяржаўны бюджэт Беларусі пры дапамозе СССР за апошнія гады значна ўзрос. У 1926-27 г. дзяржаўны бюджэт БССР вызначан па выдатках у суме 50 міліёнаў рублёў.

Мясцовы бюджэт Беларусі, які будуецца пераважна на дробных прыбытковых крыніцах і на адлічэньнях ад дзяржаўных прыбыткаў і падаткаў, таксама як і дзяржаўны бюджэт, мае тэндэнцыю штогоду павялічвацца. Мясцовы бюджэт акругаў, раёнаў і мястэчак зьяўляецца вельмі магутным фактарам у справе арганізацыі і ўзмацненьня мясцовай гаспадаркі і асноўнаю базаю ў культурным будаўніцтве. У 1925-26 г. мясцовы бюджэт складаў 27 міліёнаў рублёў, а ў 1926-27 годзе, маючы на ўвазе таксама Гомельшчыну, дасягнуў ужо 40,3 міліёнаў рублёў.

Да моманту Кастрычнікавай рэвалюцыі Беларусь мела блізка 70 проц. няпісьменных сярод дарослага жыхарства. Толькі пры савецкай уладзе, якая імкнецца даць веды ўсім працоўным, як сродак барацьбы з цемраю і як зброю ў будаўніцтве сацыялізму,—распачало разьвівацца школьнае будаўніцтва. У даны момант у БССР ёсьць школ I ступені 4.533, у якіх навучаецца 325.228 дзяцей, школ II ступені і сямігодак 292 з 96.888 вучнямі. Па нацыянальных адзнаках школы разьмяркоўваюцца ў сярэднім у адпаведнасьці з лікам жыхарства кожнай нацыянальнасьці БССР. Пры савецкай уладзе ў БССР арганізавана шмат вышэйшых навучальных устаноў: Беларускі Дзяржаўны Унівэрсітэт, Беларуская Дзяржаўная Сельска-Гаспадарчая Акадэмія, Вэтэрынарны Інстытут, камуністычны Унівэрсітэт імя Леніна. Савецкая ўлада дала магчымасьць арганізоўвацца і разьвівацца беларускім навуковым культурным і грамадзкім арганізацыям.

Пры савецкай уладзе ў БССР арганізавана вышэйшая навучальная ўстанова—Інстытут Беларускай Культуры,—праобраз будучай Беларускай Акадэміі Навук. Існуе таксама ў БССР вышэйшая навуковая ўстанова Дасьледчы Інстытут сельскай і лясной гаспадаркі і цэлы шэраг іншых навучальных устаноў.

Вырашаючы пытаньні сацыялістычнага будаўніцтва, Савецкая Беларусь імкнецца да таго, каб забясьпечыць працоўных усіх нацыянальнасьцяў аднолькавымі правамі і магчымасьцямі ў нашым сацыялістычным будаўніцтве. Самым яскравым прыкладам у адносіне да гэтага можа служыць разьвязаньне пытаньня аб мове. Для савецкай улады, галоўным чынам, маюць значэньне сродкі зносін з рабочымі і сялянамі дзеля сумеснага—агульнымі сіламі—будаўніцтва сацыялізму. Таму мовы ўсіх нацыянальнасьцяў, якія знаходзяцца ў Беларусі, прызнаны раўнапраўнамі

Калі мы гаворым аб беларусізацыі, дык маем на ўвазе, што мовою большасьці насельніцтва вёскі, і наогул большасьці насельніцтва Беларусі зьяўляецца беларуская мова; таму беларуская мова і прызнана дзяржаўнай мовай. Адначасова мовы: яўрэйская, польская і расейская, як мовы досыць значнай колькасьці насельніцтва Беларусі, таксама ўзаконены ў БССР як дзяржаўныя мовы.

Правільнай пастаноўцы нацыянальнай палітыкі ўрад БССР надае належную ўвагу. Аб'яднаючым і кіруючым органам у справе нацпалітыкі зьяўляецца Нацыянальная Камісія пры ЦВК БССР. Для абслугоўваньня нацыянальных меншасьцяў на роднай мове арганізаваны нацыянальныя саветы: яўрэйскія, польскія, расейскія, латыскія і іншыя, і існуюць нацыянальныя камэры народных судоў. У галіне асьветы і культуры нацыянальнае пытаньне найбольш поўна разьвязана. Апроч разьвіцьця сеткі нацыянальных школ першай і другой ступені, нацыянальных пэдагагічных тэхнікумаў і г. д. у вышэйшай навучальнай установе БССР—Інстытуце Беларускай Культуры—існуюць нацыянальныя яўрэйскі і польскі аддзелы, якія вядуць шырокую працу ў галіне разьвіцьця нацыянальнай пралетарскай культуры.

У мінулым—БССР краіна адсталая, нацыянальна прыгнечаная,—у сучасны момант, дзякуючы правільнаму разьвязаньню нацыянальнага пытаньня дзякуючы павялічанаму тэмпу савецкага будаўніцтва, пры ўсямернай дапамозе Саюзу ССР,—культурна і эканамічна расьце і мацнее. Апошняе ўзбуйненьне БССР за кошт Гомельшчыны, якое аб'яднала ў межах БССР тэрыторыі з большасьцю беларускага насельніцтва, павялічыла тэрыторыю Савецкай Беларусі да 125.703 кв. кілёмэтраў і насельніцтва—да 5 міліёнаў чалавек. Гэткае ўзбуйненьне БССР так сама павялічыла і ўдзельную вагу ўдзелу Беларусіі ў савецкім будаўніцтве СССР.

Палітычная актыўнасьць рабочых і сялян Беларусі, якая выявілася на апошніх перавыбарах саветаў, не адстае ад актыўнасьці працоўных мас іншых саюзных рэспублік.

БССР па тэрыторыі, насельніцтву і эканамічнаму каэфіцыенту займае параўнаўча невялікае месца ў Саюзе, але карыстаецца як роўнапраўны член саюзу аднолькавымі, роўна з усімі іншымі саюзнымі рэспублікамі, правамі. У далейшым пры дапамозе Савецкага Саюзу ўрад Беларусі, ня гледзячы на агульную адсталасьць краіны, зможа забясьпечыць найбольш шпаркі рост эканамічных сіл рэспублікі, разьвіцьцё культурнасьці і актыўнасьці працоўных мас яе і гэтым самым у агульнай сыстэме Савецкага Саюзу, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, БССР зробіцца яшчэ больш актыўным удзельнікам сацыялістычнага будаўніцтва Саюзу Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

Усе дасягненьні БССР, якія зьяўляюцца вынікам ня толькі самачыннасьці працоўных БССР, але і вынікам сыстэматычнай неаслабнай дапамогі СССР, асабліва выразна выдзяляюцца тут у БССР на межах з буржуазным сьветам, аванпостам якога зьяўляецца белая Польшча. Працоўныя БССР праз некалькі дзён—11 ліпеня будуць сьвяткаваць гадавіну вызваленьня Беларусі ад белапольскага панаваньня. У гэты дзень рабочыя і сяляне Беларусі, сьвяткуючы сваё вызваленьне, успамінаюць аб тых народах, якія яшчэ знаходзяцца пад ярмом імпэрыялізму і ў першую чаргу аб сваіх братох па крыві, якія знаходзяцца пад уладай Польшчы ў Заходняй Беларусі.

У бягучым 1927 годзе мы будзем сьвяткаваць 10-ю гадавіну Кастрычнікавай Рэвалюцыі. Гэтае сьвята апроч свайго вялізнага палітычнага і гістарычнага значэньня павінна мець таксама вялізнае значэньне ў справе дакладнай праверкі нашых дасягненьняў і нашых памылак у мінулым, а таксама пляну будаўніцтва на будучы час.

Той факт, што найтруднейшы час савецкага будаўніцтва ў СССР ужо мінуў, зьяўляецца пэўнай гарантыяй таго, што, ня гледзячы на ўсе хітрасьці сусьветнай буржуазіі, аб'яднаньне працоўных народаў усяго сьвету закончыць сабою пачатак аб'яднаньня працоўных, зроблены 6 ліпеня 1923 г. у дзень прыняцьця Канстытуцыі СССР. Мы дасягнем нашай канчатковай мэты—поўнага ажыцьцяўленьня сацыялізму.

А. Хацкевіч.

ПРАЦОЎНЫЯ БССР, УЗМАЦНЯЙЦЕ СВАЮ КААПЭРАЦЫЮ.

Недахваты і дасягненьні беларускай кааперацыі.

ДА ДАЛЕЙШЫХ ПОСЬПЕХАЎ!

(Сельска-гаспадарчая кааперацыя).

Сельска-гаспадарчая кааперацыя сваёй працай ахапіла ўсе нацыянальныя раёны Саюзу. Праўда, у працягу шэрагу гадоў яна тут перажывае арганізацыйныя і гаспадарчыя цяжкасьці. Але гэта няьбежна, калі справа новая: да рэвалюцыі ў нацраёнах кааперацыі амаль ня было, і агульнай гаспадарчай і культурнай адсталасьці нац. раёнаў, слабасьці кааперацыі тут спрыяе таксама далёкая адлегласьць шмат якіх нацыянальных раёнаў, адсутнасьць транспарту, сувязі, слабая гушчыня насельнасьці і г. д.

Аднак, ня гледзячы на ўсе гэтыя перашкоды, с.-г. кааперацыя нацыянальных раёнаў узмацняецца з кожным годам, хоць і памаленьку.

На 1-X-26 г. аўтаномныя рэспублікі і вобласьці РСФСР каапэраваны былі на 18,9 проц., Беларусь—на 22,1 проц., Закаўказьзе—на 12,9 проц., Узьбекістан—на 43,5 проц. і Туркменістан—на 22,6 проц. Усяго па нац. рэспубліках і вобласьцёх Саюзу агульны процант каапэраванасьці складае 21,1 проц.

Высокі процант каапэраванасьці па Узьбекістану і Туркменістану тлумачыцца тым, што кааперацыя ахапіла бавоўнаробаў.

Наогул-жа, больш культурныя і блізкія да цэнтру раёны каапэраваны на 20-40 проц., а менш культурныя і далей адлеглыя—толькі на 3-10 пр.

Трэба ў будучай працы зьвярнуць асаблівую ўвагу на ўцягненьне карэннай часткі насельнасьці, бо ў некаторых раёнах (Кіргізія, Дагестан) карэнная насельнасьць каапэравана ў 3-4 разы слабей за расейскую насельнасьць.

Да 1926 г. у нацраёнах разьвіцьцё кааперацыі ішло, галоўным чынам, па лініі ўнівэрсальных кааператываў. З 26 году пачынаецца аздараўленьне нацыянальнай нізоўкі, пачалі зьяўляцца спэцыяльныя кааператывы і саюзы. Цяпер унівэрсальныя кааператывы і саюзы паступова скарачаюцца і замяняюцца спэцыяльнымі кааперацыйнымі арганізацыямі. Гэта асабліва прыкметна ў адносінах малочных т-ваў і арцеляў. Гэткая спэцыялізацыя дапаможа разьвіцьцю багатых і рознага характару галін сельскай гаспадаркі нацраёнаў.

Чарговыя задачы кааперацыі ў нацраёнах гэткія: узмацніць па ўсіх зьвеньнях арганізацыйна-інструктарскае абслугоўваньне нацыянальнай с.-г. кааперацыі, якая перажывае пераходны пэрыяд. Асаблівую ўвагу трэба зьвярнуць на ўцягненьне ў кааперацыю карэннае насельнасьці.

Усімі мерамі разьвіваць у далейшым спэцыяльныя віды пярвічак. Падрыхтоўваць і перападрыхтоўваць кааперацыйных працаўнікоў з нацыяналаў.

В. Абаеў.

Уздым бядняцкіх гаспадарак.

(Бабруйшчына).

15 мая адбыўся агульны сход упаўнаважаных Парыцкага с.-г. крэдытнага таварыства.

Галоўнае пытаньне на сходзе—абгаварэньне справаздачы праўленьня за паўгода працы таварыства.

За справаздачны пэрыяд у працы праўленьня т-ва грунтоўнай задачай ставілася як найлепш і найбольш дапамагчы крэдытам разьвіцьцю і ўзмацненьню сельскай гаспадаркі, асабліва бядняцкай.

Разам з гэтым трэба адзначыць, што Парыцкі раён у сваім эканамічным разьвіцьці мае дзьве галоўныя асаблівасьці, гэта жывёлаводзтва і разьвіцьцё кустарнай прамысловасьці.

У галіне разьвіцьця прамысловасьці раёну т-ва не магло аказваць пры адных пазычковых апэрацыях значную дапамогу, а неабходна было арганізаваць хоць прасьцейшыя банкаўскія апэрацыі і разам з гэтым прыцягнуць у т-ва як найбольш мясцовых сродкаў.

На гэтыя галіны праўленьне ў сваёй працы зварочвала асаблівую ўвагу. У раён абслугоўваньня ўваходзіць 8 малочных арцеляў, 4 машынныя т-вы, крахмальны завод,—шмат кустароў і іншых аб'яднаньняў.

За паўгода пайшчыкаў узрасло на 182 чал., агулам у т-ве на 1 красавіка г. г.—1796 пайшчыкаў. Наявы капітал за паўгода ўзрос на 20 проц. Усяго наявога капіталу маецца 7452 руб., у сярэднім на пайшчыка 4 руб. 15 к. (у мінулым годзе было 3 руб. 35 кап.).

За паўгода таварыствам выдадзена 496 пазык на суму 30506 р. 20 к., з іх доўгатэрміновых 156 на суму 7924 руб.

Пазыкі гаспадаркам адпускаліся галоўным чынам беднякам на працоўную і рагатую жывёлу.

Акрамя гэтага, дадзена бядняцкага крэдыту 63 пазыкі на суму 4541 р.

За паўгода таварыствам атрымана ад сельбанку мэтавых пазык 28729 р., з іх доўгатэрміновых і фонда беднаты —9729 руб.

Укладаў на 1 красавіка 1927 г. у т-ве было 5332 р., з іх чыста сялянскіх укладаў 961 р.

Бязумоўна, што ў далейшай працы т-ва ўклады мясцовых сродкаў трэба пашырыць.

Сярэдні месячны зварот у таварыстве за паўгода—61143 р. (у мінулым годзе сярэдні месячны зварот быў 17332 руб., а за год 207986 р.). За 6 месяцаў справаздачнага году зварот —310500 р., павялічыўся ў параўнаньні з мінулым годам на 67 проц.

Балянс за паўгода ўзрос з 68944 р. за мінулы год да 90726 р. на 1 красавіка 1927 г. ці на 31,5 проц.

Выдаткаў на ўтрыманьне штату і арганізацыйных выдаткаў за паўгода зроблена 1171 руб., што складае 2,8 проц. сярэдняга месячнага звароту.

У мінулым годзе выдаткі на ўтрыманьне штату і арганізацыйныя складалі 12,2 проц. сярэдняга месячнага звароту.

Галоўная задача ў працы праўленьня ў далейшым — праводзіць строгую эканомію сродкаў, рацыяналізацыю апарату і рацыянальныя выдаткі наогул сродкаў. Так адзначыў у пастанове агульны сход упаўнаважаных.

Вялікую ўвагу сход упаўнаважаных зварочваў на пратэрмінованыя пазыкі, якіх на 1 красавіка маецца на суму 7595 руб.

На сходзе ўпаўнаважаных шмат выказваліся аб скарыстаньні пазык па прызначэньні. Вельмі ня добра і беззабразна так скарыстоўваць мэтавыя пазыкі, як скарыстала Кохна М. вёскі Скалка. Атрымала пазыку ад т-ва поўнасьцю, колькі прасіла, 50 руб. з фонду беднаты на каня і каня ня купіла, а гэтыя грошы скарыстала на аплату працаўніка дзеля апрацоўкі яе гаспадаркі за 25 р. і на падрыхтоўку да сьвята (Пасхі) расходвала астатнюю суму.

Сход адзначыў, што ў тых выпадках, калі пазыкі скарыстоўваюцца не па прызначэньні, неабходна праўленьню рабіць датэрміновае ўзысканьне пазыкі і выключыць іх з пайшчыкаў.

Задача кожнага пайшчыка—дапамагчы ў гэтай галіне.

З. Х. У.

Сьвята кааперацыі

(На сходзе кааперацыйнага актыву г. Менску).

1-га ліпеня ў летнім тэатры «Прафінтэрн» адбыўся сход кааперацыйнага актыву г. Менску. Старшыня праўленьня МЦРК тав. Зінгерман зрабіў даклад, прысьвечаны міжнароднаму дню кааперацыі.

САВЕЦКАЯ КААПЭРАЦЫЯ—ВЯЛІКІ ФАКТАР У САЦЫЯЛІСТЫЧНЫМ БУДАЎНІЦТВЕ.

1-га ліпеня, зазначыў тав. Зінгерман,—ва ўсім сьвеце сьвяткуюць міжнародны дзень кааперацыі; усюды будуць падагульвацца дасягненьні кааперацыі за год. Але ці ўсюды аднолькавы гэтыя дасягненьні?

У капіталістычных краінах: Баўгарыі, Югаславіі, Італіі праследуюць і разганяюць рэвалюцыйныя кааперацыйныя арганізацыі. У Англіі і Нямеччыне прагадыры кааперацыі, сацыялздраднікі, мала дбаюць аб інтарэсах працоўных мас; кааперацыйная чыннасьць гэтых паноў грунтуецца толькі на гандлёвых прыбытках; яны ня ідуць насустрач пралетарыяту. Жоўтыя кааператары Англіі нагэтульні пакорны сваім гаспадаром—ангельскім кансэрватарам, што нават прымаюць чынны ўдзел у кампаніях траўлі супроць Савецкага Саюзу; яны маюць сьмеласьць пратэставаць супроць расстрэлу ў СССР 20-ці белагвардзейцаў і манархістаў, якія маніліся зьнішчыць рабоча-сялянскую ўладу.

А дзе былі гэтыя паны, калі бамбардыравалі Нанкін, калі драпежныя імпэрыялісты расстралялі тысячы рабочых і сялян у Індапэзіі, Кітаі і інш. каленіяльных краінах! Яны маўчалі, бо рэфармісты пакорна ідуць на повадзе ў сваёй буржуазеі і падымаюць лямант толькі тады, калі гэтага вымагае іх гаспадар—капітал.

— У Савецкім Саюзе,—гаворыць далей дакладчык,—кааперацыя будуецца на іншых падставах. Ва ўзмацненьні і будаўніцтве яе прымаюць чынны ўдзел партыя, савецкая ўлада і шырокія колы працоўных, бо наша кааперацыя—дзіця Кастрычніка, вялікае дасягненьне рэвалюцыі. Зараз ва ўсім Савецкім Саюзе налічваецца каля 20 мільёнаў актыўных пайшчыкаў усіх відаў кааперацыі; каапэравана каля 65 мільёнаў насельніцтва; можна з упэўненасьцю сказаць, што ў нас уцягнута ў кааперацыю каля 50 проц. усяго працоўнага насельніцтва.

У гаспадарчым жыцьці СССР спажывецкая і рабочая кааперацыі адыгрываюць вялікую ролю. У 1922 г. спажывецкая кааперацыя займала каля 15 проц. у зваротах рынку СССР, а ў 1925-26 г. гэтыя звароты павялічыліся да 45 проц., у адносінах продажу асноўных тавараў удзельная вага спажывецкай кааперацыі даходзіць да 80 проц.

Якія-ж дасягненьні мае Менскі ЦРК? Зараз МЦРК мае каля 28 тысяч пайшчыкаў, а ў 1925-26 г. іх было толькі 11 тысяч. Паявы капітал з 67 тысяч у 1925-26 г. вырас да 130 тысяч руб.; у 1925-26 г, было толькі 49 гандлёвых адзінак, а зараз іх 80 без сталовак, пякарняў і інш. Звароты ЦРК у месяц з 500 тысяч руб. 2 гады таму назад зараз вырасьлі да да 1-га мільёна руб. Выдаткі МЦРК у 1924 г. складалі больш 14 проц., а зараз толькі каля 10 проц.

Таксама расьце ўдзельная вага МЦРК на менскім рынку: у 1925 г. удзельная вага ЦРК займала 15 проц., а ў першым паўгодзьдзі 1926-27 г. звароты павялічыліся да 36 проц. МЦРК з гонарам вышаў у справе зьніжэньня цэн і накладных выдаткаў і поўнасьцю выканаў дырэктывы ўраду.

Але на гэтым мы ня спынімся. Зараз МЦРК будуе хлебны завод, які будзе гатоў да 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі. Гэта аграмадная перамога працоўных на гаспадарча-будаўнічым фронце і будзе лепшым адказам буржуазеі.

* *

Урачысты сход закончыўся раздачай падарункаў (розных кніг актыўнейшым членам кааперацыйных камісій у справе ўцягненьня ў кааперацыю новых пайшчыкаў.

І.

Кааперацыйныя хібы.

Рэжым эканоміі навыварот.

(Меншчына).

Бардзілаўскае спаж. т-ва (Самахвалавіцкі р.) два разы склікала ўпаўнаважаных, каб зрабіць справаздачу аб працы праробленай за паўгода.

На першы сход зьявілася толькі 8 чал. з ліку 80 упаўнаважаных, а другі раз сход праведзен з удзелам 18 упаўнаважаных.

Са справаздачы відаць, што прыказчыкі парушаюць пастанову пайшчыкаў і, дзякуючы адсутнасьці добрага кантролю ў т-ве, маецца шмат недарэчнасьцяў.

Так, напрыклад, у краме № 1 недахватае 290 руб. 97 к., за што крамнік атрымаў выгавар, а ў краме № 3 па ст. Міхановічы ёсьць пераборl 15 р. 41 к. Адкуль узяўся перабор—невядома.

«Рэжым эканоміі» праўленьне т-ва праводзіць таксама пасвойму.

Напрыклад, раней за памяшканьне плацілі 10 руб., а зараз 15 руб., а дзеля «рэжыму» праўленьне «зарэжыміла» 80 проц. сродкаў вызначаных на культпрацу: скарацілі падпіску на часопісь «Работніца і селянка», таксама на «Савецкую Беларусь», на што пайшчыкі скардзяцца. Са зьніжэньнем цэн таксама блытаемся на месьце. Напр., бутэлячка воцату раней каштавала 15 кап., а цяпер 22 к. і г. д.

Фонд на каапэраваньне беднаты не скарыстоўваецца; ёсьць каля 100 р., але праўленьне пра беднату ня дбае, а ўсё «рэжыміць».

Пайшчыкі нездаволены, што ў т-ве маюцца недахваты і пераборы сродкаў, і вельмі дзівяцца, чаму да гэтага часу справа не перададзена ў суд, нездаволены пайшчыкі і скарачэньнем падпіскі на газэты і часопісі.

А. К.

Няма гаспадарчага вока.

(Горвальскае т-ва, Мазыршчына).

Горвальскае спажывецкае т-ва адзначае сябе за апошні час бесгаспадарчасьцю, растратамі і эксплёатацыяй служачых.

Вельмі кідаецца ў вочы ў гэтым т-ве гандаль сьпіртнымі напіткамі. Напрыклад, піва загатавана столькі пірамід, што прышлося 15 вёдзер яго вярнуць назад, ухлопнуўшы за гэта значную суму грошай.

Хлебнае віно дастаўляецца на чыгунцы, у выніку чаго нядаўна было разьбіта пасуды на некалькі дзесяткаў рублёў.

Каляндароў закуплена вялізная гара,—хопіць і на 1928-ы год...

Растраты таксама сыплюцца на таварыства, як на беднага Макара шышкі...

Некалькі часу таму назад сябра праўленьня кааператыву т. Шылёпак растраціў 265 руб,

Крюху назьней у ІІІ-ка аказаўся недахват 130 руб.

Прыказчыкаў прымушаюць працаваць без кампэнсацыі напярэдадні сьвят лішнія дзьве гадзіны.

Над усімі «мастацтвамі» ў Горвальскім т-ве вымалёўваецца фігура старшыні праўленьня Мардасава, які «чхае» і на рэвізійную камісію і на пайшчыкаў.

№.

Дапрацаваліся.

(Узьдзенскі раён, Меншчына).

5-VI г. г. у Узьдзе адбыўся агульны сход упаўнаважаных Узьдзенскага спажывецкага т-ва «Смычка», на якім, між іншым, стаяла пытаньне аб датэрміновым пераабраньні праўленьня кааператыву. Большая частка упаўнаважаных спачатку сходу была зьбянтэжана гэтым пытаньнем, але ўжо у спрэчках па справаздачы праўленьня і рэвізійнай камісіі высьветлілася у чым справа. Самае важнае пытаньне—зьніжэньне цэн стаяла ў праўленьні, як відаць, дазека не на першым мейсцы, калі да 1-VI цэны зьніжаны замест 10 проц., толькі на 7 проц.

Сталоўка за час з 1-X-26 г. па 1-V-27 г. у выніку сваёй працы дала страты больш як на 1000 р.

На прапанову—закрыць сталоўку, старшыня праўленьня адказваў, што сталоўка—справа палітычная і яна хоць і дэфіцытная, але павінна быць і вось гэта «палітыка» абышлася таварыству за сем месяцаў 1000 р., а колькі-б яна каштавала за цэлы год?

Заляжалых тавараў, як напрыклад: лыка, пражак жалезных, сярпоў, канцылярскіх прэсаў, розных нікому не патрэбных пожыкаў і шмат іншых маецца прыблізна на 800 рублёў і ўсё такія тавары, што ляжаць ужо некалькі гадоў, займаючы мейсца ў крамах, ды ў балянсе кааператыву.

Лыка маецца больш як на 500 руб., і ляжыць яно схованае на гары ў сьвірне ўжо ня першы год, але праўленьне глядзела на гэтыя лыкі скрозь пальцы.

Рэвізія крам на 1-IV паказала, што праўленьне зусім нядбайна адносілася да сваёй працы. У адной краме недахоп тавараў на 130 р., а ў другой больш як трэба на 80 руб. Культурна асьветная праца таксама кульгала на абедзьве нагі. Газэты і розная літаратура, якая выпісвалася для адсылкі на вёскі, залежвалася ў кааператыве па некалькі тыдняў, а потым усё разам аддавалася на вёску.

За сем месяцаў тры сябры праўленьня зрабілі толькі сем выездаў на вёскі, а ў падшэфнай часьці за гэты час былі толькі два разы. Кампанія на каапэраваньню беднаты і наогул уся паявая кампанія праведзена слаба.

Шмат розных недахватаў выяўлена ў працы праўленьня, усё гэта гаворыць аб тым, што праўленьне адстала ад жыцьця і сама праца пачала вадзітурхваць людзей.

У склад новага праўленьня абраны таварышы, якія карыстаюцца давер'ем усяго раёну.

Новаму праўленьню пажадаем зьнішчыць усе недахваты ў працы, якія былі да гэтага часу і больш зварочваць увагі на зьніжэньне цэн і накладных выдаткаў.

М.

На правільным шляху.

(Дрыбінскі р., Аршаншчына).

У м. Дрыбін маецца спажывецкае т-ва з 3 крамамі ў мястэчку і 2 на вёсцы. Дзейнасьць яго абхоплівае 4 прылеглыя с.-саветы з 2336 гаспадаркамі, а таксама часткова абслугоўвае і іншае насельніцтва раёну.

Наша т-ва не маладое, у сваім мінулым бачыла і простае разьмеркаваньне тавараў, перажыло і пэрыяд хістаньня рубля, растраты, якія цягнуліся аж да 1924-25 гасп. году.

Патрабавалася шмат энэргіі і дапамогі з боку партыйных, савецкіх і прафэсыянальных органаў, каб выратаваць т-ва.

Агульнымі сіламі ўдалося паставіць т-ва па ногі і за 1925-26 г. ажывіць працу. Тавараздаротнасьць павялічылася на 77,5 проц., прыбыло пайшчыкаў на 30,7 проц., павялічыўся паявы капітал на 58 проц. і г. д.

Асаблівае-ж умацаваньне т-ва стала яскрава відаць за апошняе паўгодзьдзе з 1 сьнежня 1926 г. па 1 чэрвеня 1927 г.

За гэты час лік пайшчыкаў павялічыўся на 209 чал., а ўсяго зараз налічваецца 992 чал., што складае 42,5 проц. агульнага ліку гаспадарак раёну.

Таваразваротнасьць за гэтае паўгодзьдзе павялічылася на 32 тысячы рублёў, што дае больш як 60 проц.

Паявы капітал павялічыўся на 61,7 проц., а разам з гэтым павялічылася сума ўласных сродкаў.

Зараз уласных грошай у звароце маецца больш 3 тысяч руб., што дае суадносіны з заемным капіталам 1:6.

Налічэньні на сабекошт тавараў зьменшаны да 11,6 проц. з 12,4 пр. на 1 сьнежня.

Таннасьць і якаснае палепшаньне тавараў прыцягвае ўсё больш і больш пакупцоў і павялічвае ўплыў кааперацыі на рынку, які ў сучасны момант абхоплен ёю на 50 проц.

Перанясеньне аддзяленьня з в. Галалобаўкі ў в. Цёмны Лес дало павялічэньне таваразваротнасьці больш як у два разы.

Зьніжэньне цэн праводзілася па працягу ўсяго паўгодзьдзя і да 1 чэрвеня на некаторыя больш патрэбныя тавары цэны зьніжаны па 11-12 проц.

Значнае скарачэньне маецца і на выдатковай сьцеце. Таксама па ўсіх відах выдаткаў каштарысу маецца зьніжэньне на 10-15 проц., а ў сярэднім —12 проц. Выключэньнем зьяўляюцца выдаткі на паездкі і разьезды, якія яшчэ правышаюць асыгнаваньні па каштарысу.

Падагульваючы трэба сказаць, што Дрыбінскае спажывецкае т-ва мае пад сабой добры грунт для далейшага разьвіцьця кааперацыйнай справы.

Х. А.

Дабівае апошняга прыватніка.

(Чэрвенскі р., Меншчына).

Дукорскае спажывецкае т-ва яднае 687 пайшчыкаў, што складае 60 пр. каапэраваньня насельніцтва, абслугоўваемага раёну. Таварыства мае 2 аддзяленьні ў вёсках і 1 цэнтральную краму ў м. Дукора.

Уласных сродкаў т-ва мае 5.836 р. 61 кап. і паявога капіталу 1,663 р. 97 кап., што разам складае 7.500 р. 58 кап.

Зварот тавараў за апошняе паўгодзьдзе павялічыўся да 51.493 руб. 71 кап. супроць 43.185 руб. звароту 1925-26 г. Процант прыбытку не перавышае нормы Наркамгандлю і складае 2,5 проц. усяго звароту.

Дырэктыва партыі і савецкай улады аб зьніжэньні цэн на 10 проц. выканана цалкам.

Наогул, калі судзіць аб добрай працы т-ва, то неабходна адзначыць яскравы факт, што ў 1923 г. у Дукоры было 9 прыватных крам, а зараз яны зачынены і існуе толькі 1, якой скора прыдзе канец.

Кампанія па каапэраваньні насельніцтва павялічыла лік пайшчыкаў на 111 чал., з якіх 80 беднякоў, а разам з гэтым павялічыўся паявы капітал на 394 р. 47 к.

Накладныя выдаткі зьменшаны з 13,9 проц. на 1-X—1926 году да 11,8 проц. па 1-II—27 г.

Праўда, у т-ве ёсьць і недахваты, як слабае правядзеньне культпрацы, малы проц. каапэраваньня насельніцтва абслугоўваемага раёну і нескарыстаньне фонду для каапэраваньня беднаты.

Гэтыя недахваты трэба аднесьці не на праўленьне т-ва, а на грамадзкія арганізацыі.

Наогул-жа дзейнасьць т-ва шырока разгортваецца, апраўдваючы спраўдныя надзеі кааперацыі ў вёсцы.

Клёнік.

Што дала кааперацыя вёсцы.

(Магілёўшчына).

Сухараўскае с.-г. крэдытнае т-ва распачало сваю дзейнасьць у маі месяцы 1924 г.

Таварыства абслугоўвае 8 сельсаветаў з 81 насельным пунктамі з 4772 дварамі.

Лік пайшчыкаў за 1925-26 г. павялічыўся з 1120 да 1521 чал. ці на 36,4 проц. (у параўнаньні з кастрычнікам м. 1925 г.), і складае 32 пр. сялянскіх гаспадарак,

Па сацыяльнаму складу 94 проц. членаў належыць да бядняцка-серадняцкай групы, з іх бядняцкай—20,6 проц.

Балянс таварыства за год узрос з 37303 р. на 1 кастрычніка 25 г. да 68453 руб. на 1 кастр. 26 г., гэта значыць павялічыўся на 84 проц.

Зварот выдадзеных насельніцтву пазык павялічыўся з 35102 р. на 1 кастр. 25 г. да 56645 руб., ці на 62 проц.

Уласныя капіталы т-ва за год узрасьлі з 3067 р. на 1 кастр. 25 г. да 6678 р., ці на 117 проц.

Уласныя капіталы разам з заемнымі асноўнымі 3000 р. і прыбыткам 25-26 г. 2083 р. складаюць—9678 р. ці 17,2 проц. ў балянсе.

Узрост паявога капіталу т-ва за год дасягнуў з 2504 р. на 1 кастрычніка 25 г. да 5855 руб., г. зн. павялічыўся на 134 проц.

Разьмер паю па ўставу 5 руб. Узыскана ў сярэднім на аднаго пайшчыка 3 р. 66 к., ці 73 проц.

Укладныя апэрацыі ўзраслі з 173 р. на 1 кастр. 25 г. да 1909 руб. маецца павялічэньне на 1776 руб.—на 126 проц.

У балянсах укладныя апэрацыі займаюць нязначнае месца (2,8 проц.), але маюцца пэрспэктывы разьвіцьця.

На крэдытаваньне насельніцтва раздадзена 56644 р.

З вытворчых прадпрыемстваў т-ва мае сыраварны завод, дзе выпрацавана прадуктаў на 9152 р.

Як недахваты, трэба адзначыць—слабае правядзеньне агракультурнай і культурна-асьветнай працы.

Наогул-жа, т-ва шпарка расьце і ўсё больш задавальняе запатрабаваньні насельніцтва.

А. А.

ВІТАУТ ПУТНА.

Да Віслы і назад*).

РАЗЬДЗЕЛ IX.

Валкавыскі бой. — Агульнае становішча к гэтаму часу. — Прарыў фронту на стыку нашых XV і XVI армій. — Увод у справу 27 дывізіі. — Сустрэчны бой і яго вынікі.

Пасьля адкату армій Заходняга фронту на лінію м. Ліпск—м. Сьвіслач—Пружаны—Кобрын баі прыблізна к 25 жніўня заціхлі. Першая палова верасьня месяца прайшла ў напружанай працы абодвых бакоў па прывядзеньню войск у парадак і падрыхтоўцы да новага змаганьня.

У гэты час арміі нашага Заходняга фронту яшчэ ня былі здольны нават на нязначныя контр-удары ворагу. Гэта скарысталі палякі і пачалі актыўна наступаць на галіцыйскім фронце, дзе ім удалося адкінуць нашу 1-ую конную і XII арміі. Спробы камандаваньня Заходнім фронтам сіламі наново сфармаванай IV арміі, левафланговай дывізіі XVI арміі і правафланговымі часьцямі XII арміі нанесьці контр-удар палякам у палескім раёне і адкінуць іх на Бярэсьце посьпеху ня мелі. Палякі-ж заўладалі Кобрынам, пасьля чаго налётам бранявікоў захапілі і замацавалі за сабой Ковель, усё пашыраючы свой вучастак у гэтым раёне; затым, перанёсшы актыўнасьць крыху на поўдзень, яны к 14 верасьня заўладалі Уладзімірам-Валынскім.

Калі на галіцыйскім фронце разьвіваліся гэтыя апэрацыі, на вучастку на поўнач ад Палесься палякі былі параўнаўча пасыўнымі. Але ўжо з сярэдзіны верасьня, задумываючы манэўр дзеля абкружэньня нашых III і XV-й арміі ў Горадзенскім раёне абходам іх з поўначы па тэрыторыі Літвы і ўдарам ад Гайнаўкі на Масты, яны пачынаюць выяўляць некаторую актыўнасьць на стыку нашых XV і XVI армій, відочна, каб захаваць за сабой ініцыятыву і адцягнуць нашу ўвагу ад правага, нічым не забясьпечанага флангу фронту.

Актыўнасьць палякаў уздоўж чыгункі Беласток—Валкавыск паступова ўзрастала. Зьбіўшы левафланговую дывізію XV арміі (11) і правафланговую XVI арміі (48) з лініі ракі Сьвіслач, яны патроху, з баямі, але няўхільна ўкліняліся на стыку гэтых армій. Адначасна абходная група II-й польскай арміі ў складзе 1-й дывізіі легіёнаў, 1-й Літоўска-Беларускай дывізіі, 2-й і 4-й конных брыгад пачынае абходны рух на тэрыторыі Літвы. Літоўская армія хутка адкатваецца перад наступаючай польскай групай, уступаючы бяз бою сваю тэрыторыю і тым самым наперад вырашаючы яе страту, як мы зараз бачым, надоўга, калі не назаўсёды.

Заўладаўшы раёнам Марцынканцы, палякі рыхтуюць удар у наш глыбокі тыл—на Ліду, дзе знаходзяцца базы III і XV арміі і штаб апошняй. Гэты абходны ўдар, зусім не чаканы для камандаваньня нашага Заходняга фронту і правафланговых арміі, утварыў надта цяжкія абставіны для III і XV армій. Але польскі плян прадбачыў яшчэ і хуткі ўдар на стыку XV і XVI армій, каб праз гэты ўдар заўладаць ваўкавыскім вузлом шляхаў і выхадам на станцыю Масты.

З 16 па 20 верасьня тут ішлі баі з пераменным посьпехам.

21 верасьня палякі распачалі актыўнае наступленьне на ўсім фронце нашых XV і XVI армій. Фарсіраваўшы раку Сьвіслач на вучастку вёсак Дзяневічы—Кулі і разьвінаючы посьпех на гэтым вучастку, яны вялі д а л е й ш а е наступленьне ў напрамку на Масты. Адначасна вораг дабіўся значнага посьпеху і на стыку армій, дзе яшчэ 18-19 верасьня адціснуў 48 дывізію на 7-8 кілёмэтраў на ўсход і гэтым адкрыў левы фланг XV арміі (11 стралковая дывізія). Высунуты ў гэты прарыў наш 11 конны полк пад напорам ворага адышоў з раёну Красна на поўнач. Ударамі ў фланг і тыл брыгад 11 стралк. дывізіі вораг расстроіў палкі 31 і 33 брыгад, захапіўшы некалькі гарматаў. Наступовымі ўдарамі палякі заўладалі вёскамі Клепачы, Паўмошкі, Вялікая Берастявіца, выцісьніўшы з апошняй штаб 31 і 33 брыгад. Пасьля няўдач на сваім левым флангу 11 дывізія пачала адход у паўночна-усходнім напрамку. 48 стралк. дывізія, ня вытрымліваючы націску ворага, наступаўшага ўздоўж чыгункі Сьвіслач—Валкавыск, адыходзіла на лінію Валкавыск—Малая Лапеніца.

Каб вярнуць становішча і наладзіць сувязь па фронту з XVI арміяй, камандуючы XV арміяй дырэктывай ад 21 верасьня паставіў задачу: 16 стр. дывізіі—адкінуць ворага на заходні бераг ракі Сьвіслач і флянгавымі ўдарамі ў напрамку на поўдзень дапамагаць 11 дывізіі дзеля заняцьця страчанага становішча; 11 стр. дывізіі, падцягнуўшы дывізійны рэзэрв, прывесьці адыходзячыя часьці ў парадак і перайсьці ў энэргічнае наступленьне, з мэтай выхаду на лінію Галынка—Баброўнікі — Бурсаўшчызна; 27 стр. дывізіі—быць у поўнай баявой гатоўнасьці. 2 стр. дывізія к вечару 23-га верасьня павінна была распалажыцца ў раёне Каменка — м. Ражанка—м. Шчучын. Думаю, што падобную-ж задачу звароту страчанага становішча мела і 48 дывізія XVI арміі. Але расстроеныя часьці, асабліва 11 і 48 дывізій, ня здольны былі на такую актыўнасьць і пад настойлівым націскам ворага 22 верасьня змушаны былі адыйсьці.

23 верасьня часьці XV арміі зрабілі спробы наступаць дзеля выкананьня задачы, пастаўленай дырэктывай ад 21 верасьня, але прасунуцца ўдалося толькі 16 і 11 дывізіям, і то на зусім нязначную адлегласьць. Левафланговая-ж брыгада і 11 конны полк, баючыся абходу ворагам зьлева, адступілі. 48 стр. дывізія пасьля няўдалага бою пачала сьпяшаючыся адступаць далей на ўсход і а 19 гадзіне 23 верасьня ачысьціла раён Валкавыска. У штабах XV і XVI армій дакладных вестак аб гэтым ня было, бо ня было сувязі з 48 дывізіяй.

Пад поўдзень 23 верасьня зусім выразна выявілася, што няўдача на стыку XV і XVI армій ня можа быць папраўленай сіламі часьцей, займаўшых баявыя вучасткі, і камандуючы XV арміяй рашыў увесьці ў справу 27 стр. дывізію (рэзэрв арміі), якая знаходзілася ў гэты час у раёне м. Пяскі, са штабам дывізіі ў м. Пяскі.

З гэтага моманту, па сутнасьці, і пачынаюцца апэрацыі, якія маюць дачыненьне да сустрэчнага бою 27 чырвонай дывізіі з 15 пазнанскай дывізіяй.

Дырэктывай камандуючага XV арміяй ад 14 гадз. 30 хвілін 23 верасьня 27-ай дывізіі было загадана дзеля аднаўленьня становішча па лініі ракі Сьвіслач неадкладна выступіць з займаемага раёну, к пачы 23 верасьня перайсьці ў раён Шылавічы—м. Мсьцібава—Хацкоўцы—Валкавыск і раніцой 24-га перайсьці ў энэргічнае наступленьне ў агульным напрамку ўздож чыгункі Валкавыск—Гайнаўка. Дывізіі дадаваліся бронепаязды №№ 22 і 42, якія павінны былі прыйсьці па чыгунцы з Ліды. 16 і 11 дывізіі павінны былі энэргічна распачаць выкананьне раней пастаўленай задачы, гэта значыць, вярнуць становішча на р. Сьвіслач на сваіх вучастках. Камандуючы XV арміяй перасьцерагаў нашу дывізію, што мы можам спаткацца з ворагам да выхаду ў вызначаны раён.

Сутнасьць загаду і задачы былі перададзены камандзірам брыгад па тэлефону. Дзеля агульнага кіраўніцтва, у гэтым загадзе зазначалася, што пераход у вызначаныя для брыгад раёны трэба рабіць у поўнай гатоўнасьці да сустрэчнага бою фарсіраваным маршам і, спаткаўшыся з ворагам, адкінуць яго, не даючы магчымасьці затрымацца на выгодных рубяжох. Авангардным часьцям—весьці разьведку дзеля высьвятленьня лініі нашых часьцей і наладжаньня сувязі з імі.

У загадзе ня была вызначана асноўная сутнасьць апэрацыйнага загаду—ідэя прадстаячага бою; гэта тлумачыцца тым, што абставіны для мяне былі загадкай. Дзе вораг, якая яго групоўка—пра гэта ніхто ня ведаў. Мяркуючы, што галоўным напрамкам хуткага руху палякаў можа быць толькі вучастак маластойкай 48-ай дывізіі, я хацеў паставіць усю конніцу кампактна на левым флангу, а таму разьведка і ўскладалася на авангарды стралковых часьцей, а не на дывізійную конніцу; таксама і 81 брыгада павінна была забясьпечваць левы фланг дывізіі. У такіх абставінах дывізія змушана была рабіць пераход як бы вобмацкам.

Толькі раніцой 24 верасьня абставіны пачалі высьвятляцца. Перадавыя часьці 79 і 80 брыгад, намацаўшы палякаў, да пагоджаньня чыннасьці ўстрымліваліся ад рашучай атакі ворага, баючыся няўдачы: было вядома, што супроць нас знаходзіцца высокая па баявых якасьцях 15 пазнанская дывізія, складзеная з салдатаў нямецкай службы.

Дзеля больш пасьпешнага кіраўніцтва апэрацыяй палявы штаб 27 дывізіі раніцой 24 верасьня пераехаў у вёску Кутнікі, адкуль была наладжана тэхнічная і конная сувязь з брыгадамі. У Кутніках я атрымаў весткі, што камандзір 80 брыгады тав. Лапін, стрымліваючы пакуль што ворага на фронце ўздоўж чыгункі ад Валкавыска на Слонім, ужо зрабіў удар абходнай групай (у складзе аднаго стралковага палка і коннага палка дывізіі, перададзенага пад яго кіраўніцтва) дзеля перахвату ў тылу ў ворага, заняўшага Валкавыск, чыгункі ў раёне Цімохі. Прымаючы пад увагу ўжо зробленыя 80-ай брыгадай крокі і яе групоўку, я загадаў камандзірам брыгад атакаваць ворага, ахапіўшы яго з паўночнага-захаду і абыйшоўшы з паўднёвага-захаду. Ад камандзіраў брыгад у загадзе вымагалася хуткая атака, бо марудвасьць палякі маглі скарыстаць дзеля падмацаваньня сваіх часьцей.

Часьці 79 і 80 брыгад прыступілі да выкананьня загаду аб заняцьці Валкавыска. К 12 гадзіне 24 верасьня, прыкаваўшы ворага боем з паўночы і з усходу, брыгады завязалі ўпартыя бой. 81 брыгада падыходзіла да фронту.

К 18 гадз. 30 хвілінам, пасьля некаторых удалых баёў, часьці 27 дывізіі далей наступалі па ўсяму фронту. Бранепаезд № 22 знаходзіўся на станцыі Подрась і, ня маючы вады, ня кратаўся з месца. Бранепоезд № 42, ідучы з Ліды, у раёне ст. Масты пацярпеў крушэньне, папсаваў некалькі вагонаў і затрымаўся на доўгі час. Такім чынам, ад бранепаяздоў ніякай карысьці ня было.

А 19 гадзіне 30 хвілін, зьбіўшы ворага пасьля ўпартых баёў, 235 Невельскі полк флангавым ударам з захаду і 237 Менскі полк—ударам з паўночнага-захаду, пры дапамозе 240 Цьвярскога і 238 Бранскага палкоў, занялі Валкавыск. Нашы часьці ўварваліся ў горад на плячох ворага, і на вуліцах адбываліся гарачыя бойкі за заўладаньне паасобнымі кварталамі. Вораг, абойдзены 239 Курскім і конным палкамі, у паніцы пачаў ачышчаць раён Валкавыска, пакідаючы палонных і трафэі. Нашы часьці вышлі на заходнія ваколіцы гораду. 236 Аршанскі полк, па віне камандзіра палка, ня вышаў на шасэ і абмежаваўся абстрэлам уцякаўшага і расстроенага ворага.

Адначасна з заняцьцем Валкавыска, 243 Петраградзкі полк (81 брыгады) заняў м. Ізабелін.

У выніку баёў пад Валкавыскам, наступленьне моцнай 15 пазнанскай дывізіі на стыку нашых XV і XVI армій было прыпынена. 3-я дывізія легіёнаў і Горская дывізія, якія наступалі на Масты і на Гарадню на вучастку нашых 16 і 11 дывізій, таксама прыпынілі сваю чыннасьць. 15 пазнанская дывізія, захопленая ў ціскі, была разьбіта: апрача страты трэцяй часткі сваіх гарматаў, вялікай колькасьці кулямётаў і абозу, яна страціла шмат людзей (каля 900 забітымі). Страты 27 дывізіі—каля 700 чалавек забітымі і раненымі.

На жаль, эфэктны захват Валкавыска ўжо ня мог значна зьмяніць агульных абставін, якія складаліся няспрыяюча для ўсяго нашага Заходняга фронту і, у прыватнасьці, для XV арміі. Аднак, удар 27 дывізіі на бліжэйшыя дні значна палегчыў становішча XV арміі і правага флангу XVI арміі. Гэты ўдар часова прыпыніў напор 3 і 14 польскіх дывізій, ня кажучы ўжо пра вывад са строю, хоць і на кароткі час, 15 пазнанскай дывізіі.

К 24 гадзіне 24 верасьня часьці 27 дывізіі, маючы задачу на другі дзень выйсьці на лінію р. Сьвіслач, занялі Косін—Янышы—Валкавыск—м. Ізабелін. На гэтай лініі дывізію застаў загад камандуючага XV арміяй аб адходзе на раку Рось. Адход быў выклікан ударам абходнай групы II польскай арміі на Ліду і нявыразнай пазіцыяй літоўскай арміі, якая зусім не перашкаджала палякам гаспадарыць на тэрыторыі нэйтральнай Літвы.

Так пачаўся другі пэрыяд нашага адходу, які закончыўся гарачымі баямі пад Менскам.

(*Канец будзе*).

*) Гл. «С. Б.» №№ 134, 135, 136, 137, 139, 141, 143, 144, 145.

Што выявіла абсьледваньне гандлю ў Менску.

Гандлёва-каапэрацыйная сэкцыя Менскага гарсавету абсьледвала гандлёвыя прадпрыёмствы гораду дзеля ўстанаўленьня, як выконваецца дырэктыва аб абавязковым вывешваньні прэйс-курантаў.

Матар'ял абсьледваньня выявіў наступнае:

Менцэрабкоп. Па 13 абсьледваных крамах і магазынах аказалася, што прэйс-куранты адпавядаюць фактычным прадажным цэнам. Усе магазыны вывешваюць прэйс-куранты на відным месцы (выключэньнем зьяўляецца магазын № 25).

Камісія адзначае, як ненармальную зьяву, што ў цэнтральных магазынах Менцэрабкопа прыходзіцца вельмі доўга стаяць у трох чаргох (пры выпісцы тавараў, пры ўплаце грошай і пры атрыманьні тавараў). Крамы на рынках адчыняюцца вельмі позна, у выніку чаго сялянства змушана купляць тавар у прыватных гандляроў.

Беларускі ларок. У некаторых крамах прэйс-куранты зусім адсутнічаюць. Вага пры водпуску тавараў не заўсёды добрая. Санітарнае становішча крам дрэннае.

Каапэратыў «Общий труд». Прэйс-куранта на мануфактуру няма. На рэшту тавараў прэйс-курант ёсьць, але прадаўцы яго ня прытрымліваюцца.

«Кустземкооп». Выяўлена перавышэньне цэн на вышэйшыя гатункі пшанічнае мукі.

Магазын Чырвонага Крыжа. Прэйс-куранта няма. Тавар захоўваецца ў бруднай кладоўцы. Гатовае адзеньне гніе. Зьніжэньне цэн ня выяўлена.

«Торгстрой». Зьніжэньне цэн праведзена толькі на няходкія тавары.

Продасілікат. Цэны зьніжаны на дарагую, няходкую пасуду. На масавыя тавары цэны ня зьніжаны. Практыкуецца прымусовы асартымэнт. Зьніжэньне праводзіцца за кошт прыбытку.

Гандлёва-каапэрацыйная сэкцыя прапануе, каб усе гандлёвыя арганізацыі, якія ня выканалі пастановы аб вывешваньні прэйс-курантаў, а таксама параўнаўчых табліц продажных цэн, безадкладна ажыцьцявілі гэта.

Прэзыдыум гарсавету, азнаёміўшыся з вынікамі працы камісіі, пастанавіў:

Запрапанаваць адміністрацыйнаму аддзелу акрвыканкому прыцягнуць да адказнасьці гандлёва-прамысловыя прадпрыёмствы, у якіх няма прэйс-курантаў, а таксама прадпрыёмствы, якія не захоўваюць патрабаваньняў санітарнага парадку.

Адносна пансаваньня тавараў у некаторых гандлёва-прамысловых арганізацыях (як, напр., магазын Чырвонага Крыжу) увесь матар'ял абсьледваньня накіраваць акруговаму пракурору дзеля прыцягненьня вінаватых да адказнасьці.

ХРОНІКА.

«НАШ АДКАЗ ЧЭМБЭРЛЕНУ».

Агульны сход асьветнікаў Лепельскага раёну (Полацк. акр.), у адказ на правакацыйныя выхады ангельскіх «цьвердалобых», пастанавіў адлічыць аднадзённы заработак на пабудову эскадрыльлі—„Наш адказ Чэмбэрлену".

ПАБУДОЎКА САМАЛЁТУ «БЕЛАРУСКІ КААПЭРАТАР».

Каапэрацыйны актыў г. Менску ўхваліў адпаведнае праўленьня ЦРК адлічыць 1.000 руб. са сродкаў ЦРК на пабудову самалёта «Беларускі Каапэратар».

Самалёт будзе пабудаван да 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі.

Удзел беларускай каапэрацыі ў Ніжагародзкім кірмашы.

Беларуская каапэрацыя рыхтуецца да выступленьня на Ніжагародзкім кірмашы. Згодна пляну, наша каапэрацыя мае закупіць розных тавараў на суму звыш мільёна рублёў

Сёньня на іпадроме спаборніцтвы сялянскіх коняй.

Сёньня, а 5-й гадзіне дня на іпадроме будзе наладжан пробны бег сялянскіх коняй. За лепшы бег прызначан прыз.

Да гэтага часу ў Менск дастаўлена для ўдзелу ў спаборніцтвах 11 сялянскіх коняй

На абарону краіны.

ЦСПСБ асыгнаваў 500 руб. на ўзмацненьне савецкай паветранай абароны. У часе «тыдню абароны» ЦСПСБ зварачваецца з адозвай да працоўных дапамагаць абароне краіны.

Сьвяткаваньне дню 11-га ліпеня.

Нар. Кам. Працы растлумачыў, што 11-га ліпеня—дзень вызваленьня Беларусі ад белапалякаў—будзе рабочым днём.

ЧАМУ ЗЬНІЗІЛІСЯ „ПОЛЬСКІЯ САМАЛЁТЫ.

Польскія самалёты, якія зьнізіліся ў Менску 29-га чэрвеня, належаць да 2-га зьнішчальнага палку 3-й эскадрыльлі. Адным з самалётаў кіраваў паручнік Янушэўскі, другім—харунжы Шулей. Лётнікі заявілі, што яны выляцелі з Варшавы ў Вільню для спатканьня амэрыканскага лётніка Чэмбэрліна з прычыны навальніцы заблудзілі.

Лётнікі затрыманы. Вядзецца дазнаньне.

Да ведама паступаючых на Рабфакі.

У Народны Камісарыят Асьветы часта зварачваюцца грамадзяне як асабіста, так і з заявамі па пошце аб выдачы ім камандыровак на Рабфакі.

Сэкратарыят Народнага Камісарыяту Асьветы даводзіць да ведама, што за атрыманьнем камандыровак для паступленьня на Рабфак трэба зварачвацца: рабочым па месцы пражываньня ў адпаведны прафсаюзны орган; земляробам—у свой раённы выканаўчы камітэт.

Па пытаньнях аб выдачы камандыровак на рабфакі, Народны Камісарыят Асьветы нікога прымаць ня будзе, таксама ня будзе даваць адказаў на пісьмовыя хадайніцтвы аб тым-жа.

На Біржы Працы.

— З 8-га да 19-га ліпеня на Біржы Працы будзе праводзіцца яўка беспрацоўных, зарэгістраваных па спэцыяльнасьцях: мэталістаў, тэкстыльшчыкаў, друкароў, хімікаў, харчавікоў, скурнікаў, швейнікаў, стальмахоў і сталяроў—па раскладу, апублікаваным у памяшканьні Біржы Працы.

Тыя, што ня зьявяцца, будуць зьняты з вучоту Біржы і пазбаўлены дапамогі па беспрацоўі.

— 4-га ліпеня, а 8-й гадзіне раніцы паводле зьявіцца на Біржу Працы беспрацоўныя муляры і стальмахі—на Біржы ёсьць вялікі попыт на гэтых рабочых.

Здарэньні.

Папаўся.

Каля в. Дубінка (Віцебшчына) на сахуўшага гр-на в. Данілава Хведара Бараноўскага напалі 3 невядомыя злачынцы. Ударыўшы Бараноўскага па галаве, яны забралі каня з возам і зьніклі. Дазнаньнем удалося высьветліць, што Х. Бараноўскага абрабаваў гр-н в. Навікі—П. Аляксееў, якога апазнаў сам пацярпеўшы. Конь знойдзен у лесе каля вёскі Любічы.

Самагубства пастушка.

У в. Асташкава, Азарыцкага раёну, у недабудованай хаце павесіўся пастушок Пётра Пінчук—14 год ад роду. П. Пінчук па недагляду патравіў пасевы і, баючыся ўстыду і кары, рашыў скончыць жыцьцё самагубствам.

Сельская гаспадарка.

Вывучэньне лясоў.

Цэнтральная лясная вопытная станцыя па заданьні Наркамзему, распачала дзьве буйныя працы, якія маюць вялікае практычнае значэньне для лясной гаспадаркі—гэта складаньне асартымэнтных табліц і карпяных такс. Першай працай кіруе прафэсар Захараў. Другой—праф. Пераход. Табліцы будуць закончаны да 1-га студзеня 1928 г.

Дасьледаваньне дубовых лясоў.

Асыстэнт па катэдры агульнага лесаводзтва Беларускай С.-Г. Акадэміі А. Новікаў выехаў з партыяй студэнтаў-практыкантаў у Гомельскую і Мазырскую акругі для дасьледаваньня дубовых лясоў паўднёвай часткі БССР. Праца будзе весьціся ў Васілевіцкім лясьніцтве, дзе знаходзяцца нашы лепшыя дубовыя лясы.

Вывучэньне асушаных балот.

На Горацкім лясным вопытным вучастку распачата асушка балота ў 300 гэкт. На гэтым вучасткубылі арганізаваны дакладныя назіраньні над атмасфэрнымі ападкамі. Асушэньне гэтага балота і назіраньне за ростам лесу зьяўляецца вялікім навуковым інтарэсам.

Рацыянальная лясная гаспадарка.

Беларускі Навукова-Дасьледчы Інстытут атрымаў у сваё карыстаньне былы маёнтак Сьляпянка каля Менску. У лясох гэтага маёнтку будзе арганізавана правільная пастаноўка лясной гаспадаркі. У паўднёвых вучастках кваёвага лесу арганізуецца вузорная леса-паркавая гаспадарка, у сярэдняй частцы будуць арганізаваны вопытныя культуры хвоі, у паўночных частках гэтага лесу будзе весьціся навукова-дасьледчая праца па мэтаду «пясупыннага дзейнага лесу». Гэты мэтад зьяўляецца апошнім дасягненьнем нямецкай леса-гаспадарчай тэхнікі і ў нас яшчэ ня вывучаўся.

Вывучэньне шкоднікаў.

Цэнтральная лясная вопытная станцыя распачала вывучэньне шкоднікаў нашых лясоў. Сёлета будуць вывучацца ўсе віды шкодных кузурак у Горацкім вопытным лясьніцтве.

Вывучэньне каняводзтва.

Беларускі Дасьледча-Навуковы Інстытут зараз праводзіць выбарачнае абсьледаваньне коняў у Нараўлянскім, Капаткевіцкім, Лельчыцкім, Тураўскім і Пятрыкоўскім раёнах, Мазырскай акругі. Увосень будзе праведзена абсьледаваньне коняў у раёнах б. Барысаўскай акругі, далучаных да Менскай, і ва ўсіх раёнах б. Рэчыцкай акругі.

Выстаўка па пташніцтву.

На хутары Антонаўка (каля Менску) у жніўні будзе арганізавана выстаўка па пташніцтву. На арганізацыю выстаўкі Наркамзем асыгнаваў 500 руб.

СУД.

На хрысьцінах.

Здарылася, што два самыя вялікія ворагі спаткаліся на хрысьцінах у свайго агульнага знаёмага О. Калінінскага (Асоўскі сельсавет, Барыс. акругі).

Калінінскі толькі па чутках ведаў, што А. Уласка з лясьнікам Радзевічам «на нажох». І варта ім толькі спаткацца, як адразу разгараецца папершы слоўная бойка, а потым і... чым папала. Адзін не шануе другога. А справа ў тым, што некалі ў іх вышла гісторыя з лесам. Радзевіч аштрафаваў Уласка, а апошні раззлаваўся і пачаў шукаць выпадку, каб адамсьціць.

Калінінскі ня ўзяў гэтага пад увагу: спаткаўшыся з лясьнікам Радзевічам, запрасіў яго на хрысьціны, а пасьля і Уласка.

У невялічкай хаце Калінінскага рабілася весялей з кожнай хвілінай.

Пустыя бутэлькі ад самагону яскрава сьведчылі аб тым, што прычын для весялосьці было шмат.

Хто пяяў, не памятаючы слоў песьні; хто шукаў сяброўак, каб прайсьціся з імі у «Лявоніхе».

У хаце Карпінскага нават ужо не разьбіраліся, ці дзень зараз, ці ноч.

І вось як раз у гэткую хвіліну ворагі спаткаліся. Уласка быў п'яны да адказу; хістаючыся, ён пашоў шукаць дзьвярэй; каб яго не падтрымліваў сусед па сталу П. Шыла, дык ён напэўна лёг бы спаць на падлозе.

Першы ўбачыў ворага лясьнік Радзевіч.

— Скавацца—мільгнула маланкай думка—п'янага не пераможаш.

Але было ўжо позна. Уласка, як зьвер накінуўся на Радзевіча, і не пасьпелі прысутныя прысьці на дапамогу, як самае страшнае здарылася: Уласка забіў лясьніка.

Менскі Акруговы Суд прыгаварыў забойцу на пяць год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Я. Садоўскі.

Успомнілі галодныя часы.

П. Мажэйка і яго лепшы таварыш А. Скальдаўскі—зусім маладыя хлапцы: абодвым па 16 гадоў.

Маладыя, а «пажыць» пасьпелі.

Мажэйка, нізкага росту хлапец, гусьцім басам апавядае перад судом:

— Я і ў дзіцячым доме быў і ў калектары сядзеў, і ў міліцыі мяне добра ведаюць. Але вось, ужо такая «натура»—ужыцца не магу. Усё бегаю і бегаю. З дзіцячага дому ўцёк, з калектара—таксама. І вось, калі апынуўся на вуліцы, захацелася мне старыя галодныя часы ўспомніць. Як тады за кавалкам хлеба бегалі па рынках.

На шчасьце спаткаў свайго сябра па «Крыму» (я і ў Крыме быў) Андрэйку, Ну, вось гэтага, Скальдаўскага, значыцца. Ён таксама бяз «працы».

— Што будзем, Андрэйка, рабіць?—спытаўся я ў яго.

— Галодныя гады ўспамінаць...—весела адказаў ён

— Ну, а далей і апавядаць няма чаго: усё ў абвінаваўчым заключэньні ёсьць—закончыў Мажэйка.

У абвінаваўчым заключэньні былі сабраны ўсе факты з дзейнасьці шайкі маладых зладзеяў.

Фактаў многа.

На Нова-Маскоўскай вул. яны абакралі майстэрню гадзіньнікаў гр-на Гэца. Абакралі ноччу, паламаўшы замок.

На Нямізе абрабавалі абутковую краму, прычым і тут дзейнічалі ноччу і таксама паламалі замок.

Напад на абутковую краму, на майстэрню гадзіньнікаў—гэта буйнейшыя справы шайкі.

Дробязей нават і не падлічыць: сёньня яны ў гр. Уханоўскай забралі сала (ляжала на кухні), заўтра арудуюць на Траецкай гары, дзе крадуць з сялянскіх фурманак.

Шайка дзейнічала некалькі месяцаў і за гэты час яна пасьпела нарабіць столькі спраў, што яны ледзьве разьмясьціліся ў тоўстай папцы абвінаваўчага заключэньня.

Мажэйку і Скальдаўскага захапілі на месцы «працы», калі яны падрыхтоўвалі новы напад. Ім не далі давесьці яго да канца.

Справу Мажэйка і Скальдаўскага разглядаў Менскі акруговы суд. Маладыя злачынцы засуджаны на два гады прымусовай працы ў папраўчай калёніі.

Я.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

Забіў жонку.

У хаце селяніна Івана Старовітава (в. Беразкі, Добрускага р., Гомельскай акругі) спрэчкі, лаянкі і бойкі былі звычайным зьявішчам. Іван дрэнна жыў са сваёй жонкай Ганнай.

Спрэчкі гэтыя закончыліся забойствам: Старовітаў забіў сваю жонку. Ганна была цяжарная на 4 месяцы.

Мужа-зьвера судзіў Гомельскі акруговы суд. Іван Старовітаў засуджан на пяць год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Не апраўдаў давер'я рабочых.

Сэкратар завкому Менскай электрастанцыі Ф. Паўлюць карыстаўся давер'ем з боку рабочых. У Паўлюця заўсёды былі важныя дакуманты і гарадзкія грошы.

Але гэтага давер'я Паўлюць не апраўдаў, бо растраціў 412 руб.

Народны суд 1-га вуч. г. Менску прыгаварыў Паўлюця на год і шэсьць месяцаў зьняволеньня.

Апавяшчэньні.

— У аўторак, 5-га ліпеня, а 7-й гадзіне ўвечары ў аўдыторыі Дому Асьветы для курсантаў усіх педагагічных курсаў г. Менску будзе прачытана дацэнтам БДУ Тэпіным лекцыя на тэму «Современные течения в русской литературе».

— Прызначанае на панядзелак, 4-га ліпеня, пасяджэньне Ляхаўскага райкому Мопр'у пераносіцца на сераду, 6-га ліпеня.

ШАХМАТЫ

№ 17 (117) 3-VII—1927 г.

Пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Становішча пасьля 17 ходу чорных.

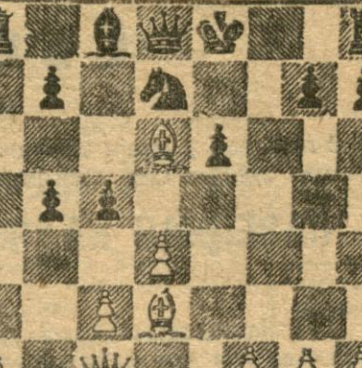

Белыя даюць мат у 2 хады.

Партыя іграна ў турніры пераможцаў моладзі.

Бел.—Біндлер, чорн.—Мазелеў.

1. d2-d4 d7-d5, 2. c2-c4 e7-e6, 3. kb1-c3 c7-c6, 4. Cc1-f4 Kg8-f6, 5. Kg1-f3 Cf8-b4, 6. Kf3-d2 Фd8-a5, 7. Фd-1c2 Kb8-d7, 8. e2-e4 c6-c7, 9. Cf1-d3 d5:c5, 10. Kd2:c4 Cb4:c3+ 11. b2:c3 Фd5-d8, 12. Kc4-d6+ Kpe8-e7, 13. Kd6-b5 Kf6-d5, 14. Cf4-d6+Kpe7-e8, 15. e3-e4 a7-a6, 16. e4:d5 a6:b5, 17. d5:e6 f7:e6.

Глядзі дыяграму:

Белыя далі мат у 2 хады.

Хроніка:

Закончыўся фінальны турнір моладзі Менску перамогай Гаввi, які ў працягу ўсяго турніру быў лідэрам; адзін час імкнуўся выйсьці першым Лапідус, але прайграў партыю Гавві—і заняў толькі 3 месца. Вельмі добра зыграў Кацнэльсон, які першы раз выступаў у сур'ёзных турнірах,—заняў 2 месца; рэшта ігракоў занялі належныя месцы, толькі Кобац мог вышэй стаць, але арганізацыйная праца шмат яму перашкодзіла, і ён заняў 7 месца. Рэзультат Войтака ня трэба лічыць, бо ён гуляў хворы. Агульны вынік: 1) Гавві+12, 2) Кацнэльсон+10½, 3) Лапідус+9½, 4) і 5) Біндлер і Кейлес +8½, 6) Штэйн+6½, 7) і 8) Кобац і Ліўшыц+6, 9) Лейкін+5½, 10) Хігеровіч +5, 11) Майзелеў+4½, 12) Лабадзінскі +4, 13) Войтак+3 і 14) Гардон+1½.

Сёньня а 7 гадз. увечары ў памяшканьні Дому Працасьветы (Камуністычная, 19) адбудзецца ўрачыстае зачыненьне турніру.

Будуць агалошаны вынікі псыха-тэхнічнага абсьледаваньня ўдзельнікаў турніру.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

ВЫ ХОТИТЕ ИМЕТЬ ВЕРНЫЙ ЗАРАБОТОК?

Требуйте новую книгу проф. Ленингр. Полит. Института В. В. Вальгиса—Сборник техно-химических рецептов и производственных советов, составленную по новейшим проверенным немецким, американским, английским и французским данным. 40 печатных листов, 600 стр., свыше 2000 всевозможных рецептов и практических советов по всем видам производства. С приложением алфавитного указателя основных процессов, приборов и сыр'я, а также новых законов о кустарных и промысловых предприятиях.

Цена сборника в переплете 6 руб. 40 коп.

ЗАКАЗЫ ВЫСЫЛАЮТСЯ наложенным платежом.

Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу:

МОСКВА, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3, „КНИЖНАЯ ПОЛКА".

Подробный проспект высылается за 2-3-ми коп. марки.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Вучотная картка на каня Мысьліцкага І. В., выд. Лепельскім РВК.

— Паявая кніжка № 1040 Мысьліцкага І. В., выд. Лепельскім праўленьнем с-гасп. т-ва.

— Пасьведчаньне на права карыстаньня купленым будынкам Мысьліцкага І. В.

— Вучотная картка на каня Голай Е. А., выд. Лепельскім РВК.

— Асабовая картка № 6-106 Сініца А. К., выд. Лепельскім РВК.

— Сяброўскі білет № 2024 Зубовіча Н. П., выд саюзам працзямлес.

— Чырвонаармейская кніжка № 4 Калітуха Ф. А., выд. № стр. палком.

ПАСТАНОВА

Эканамічнай Нарады пры СНК БССР

АБ ПАПЁННАЙ ПЛАЦЕ НА ІВАВУЮ КАРУ.

Дзеля заахвочваньня да загатоўкі дубільнага матар'ялу, Эканамічная Нарада БССР ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. **Адмяніць узіманьне папённай платы пры загатоўцы івавай кары.**

2. Дзеля прадастаўленьня Наркамзему магчымасьці рэгуляваць загатоўкі, з пункту погляду правільнае эксплёатацыі, даручыць Наркамзему ўстанавіць парадак выбаркі лесарубачных білетаў.

Адначасова даць мясцом указаньне аб неабходнасьці выкананьня тэхнічных патрабаваньняў адносна эксплёатацыі.

3. Прызнаць, што ўстанаўленьне парадку выбаркі лесарубачных білетаў і г. д. не павінна парушаць ходу загатовак івавае кары.

4. **Распаўсюдзіць гэту пастанову на дагаворы, ужо зробленыя органамі Наркамзему з каапэрацыяй, на загатоўку кары.**

Старшыня Эканамічнае Нарады КАРП.

Адказны сэкратар КРЫВІЦКІ.

30-VI 1927 г.

Пастанова

НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТУ ПРАЦЫ БССР

1 ліпеня 1927 г., № 68, г. Менск,

аб абавязковай рэгістрацыі прадпрыёмстваў, якія падлягаюць збору за ажыцьцяўленьне нагляду па тэхніцы бясьпечнасьці.

На падставе пастаноў ЦВК і СНК СССР за 28 сьнежня 1926 г. і за 3 студзеня 1927 г. і зацьверджаных 5 лютага 1927 г. НКФ СССР і НКП СССР правіл «Аб парадку спагнаньня збору на пакрыцьце выдаткаў па нагляду за паравымі катламі і за тэхнікаю бясьпечнасьці» («Весткі НКП СССР» 1927 г № 6-7), Народны Камісарыят Працы БССР **пастанаўляе:**

1. **Абавязаць** усе прамысловыя прадпрыёмствы і ўстановы, з лікам рабочых ня менш 16 пры рухавіку і 30 без рухавіка, падаць не пазьней 20-га ліпеня 1927 г. у інспэкцыі (акруговыя аддзелы, і камэры) працы, па месцы, дзе знаходзіцца прадпрыёмства альбо ўстанова, зьвесткі па наступнай форме:

а) Назва прадпрыёмства альбо ўстановы.

б) Месца, дзе знаходзіцца і паштовы і тэлеграфны адрас.

в) Хто будзе ўладар або арандатар (імя, імя па бацьку і прозьвішча) ці назва трэсту альбо аб'яднаньня.

г) Працуе прадпрыёмства з рухавіком ці без рухавіка.

д) Найбольшая колькасьць рабочых, працуючых у прадпрыёмстве ў 1926-27 г.

2) Адначасова прадпрыёмствы, установы і асобы, якія маюць у сваіх прадпрыёмствах паравыя катлы, устаноўкі, прылады, што працуюць пад націсканьнем звыш адной атмасфэры і пад'ёмныя мэханізмы, да гэтага часу не зарэгістраваныя згодна пастановы Эканамічнае Нарады БССР за 20-II—26 г. (З .З. БССР 1926 г. № 13, арт. 52), павінны ў тэрмін, паказаны ў арт. 1 гэтае пастановы,—зарэгістраваць іх.

3. Нагляд за выкананьнем гэтае пастановы ўскладаецца на мясцовыя органы Наркампрацы.

4. За невыкананьне гэтае пастановы вінаватыя будуць прыцягвацца да судовай і адміністрацыйнай адказнасьці.

5. З выданьнем гэтае пастановы траціць моц пастанова НКП БССР за 13-IV 1927 г. № 54 «Аб абавязковай рэгістрацыі прадпрыёмстваў, падлеглых нагляду па тэхніцы бясьпечнасьці» (Бюлет. СНК БССР, 1927 г. № 10).

Народны Камісар Працы БССР БЭНЭ.

Сэкратар КРУГЛІК.

ВСТУПИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Торгово-Строительного Треста Минокрисполкома „ТОРГСТРОЙ"

НА 1-Е МАЯ 1926 ГОДА.

АКТИВ.

№№ по пор.		Частная.	Общая.	проц. относ.
1.	**Имущество:**			
	Здания и сооружения	161.033 14		
	Машины и техн. оборудование	83.564 48		
	Инструменты	12.715 11		
	Инвентарь	30.125 74		
	Запасное оборудование	360 86	287.799 33	20,3
2.	**Материалы:**			
	Основные	68.717 81		
	Топливо	6.824 25		
	Вспомогательные	20.550 17		
	Разные	15.866 61		
	В пути	214 00	112.172 84	7,9
3.	**Товары і фабрикаты:**			
	В магазинах и складах	214.865 33		
	На хранении	75 58		
	Комиссионные	45 50		
	В пути	1.013 00	215.999 41	15,3
4.	**Незаконченное производство**		305.983 80	21,6
5.	**Денежные средства:**			
	Касса	8.661 16		
	Тек. счета	22.996 55	31.657 71	2,3
6.	**Ценные бумаги:**			
	В наличии	1.552 00		
	В залоге	30.369 37	31.921 37	2,2
7.	**Дебиторы:**			
	Покупатели	18.739 89		
	Работод.—заказч.	137.535 11		
	Разн. лица и учрежд.	61.650 75		
	Рабочие и служащие	8.524 92		
	Подотчетные лица	799 56		
	Поставщики (авансы)	103.662 45	330.912 68	23,4
8.	**Сомнительные долги**		30.941 39	2,2
9.	**Безнадежные долги**		2 00	
10.	**Обязательства и документы к получению.**			
	Векселя в портфеле	17.296 40		
	» в учете	36.681 65		
	» протестован.	70 00		
	Документы на инкассо	11.764 98		
	Наложен. плат.	896 73	66.709 76	4,7
11.	**Переходящие суммы:**		147 37	
12.	**Расходы будущего периода**		875 12	0,1
	БАЛАНС:		1.415.122 78	100 пр.

ПАССИВ.

№№ по пор.		Частная.	Общая.	проц. относ.
1.	**Уставный капитал:**			
	Основной	287.799 33		
	Оборотный	163.250 49	451.049 82	31,9
2.	**Резервный капитал**		7.049 35	0,4
3.	**Фонды:**			
	Улучшен. быта раб. и служащ.	14.613 51		
	Сомнительн. долгов	30.941 39		
	Специальн. промышленный	9.692 75		
	На покрытие убытков по незакончен. рем. работам	4.284 06	59.531 71	4,2
4.	**Ссуды и займы:**			
	Спец. тек. счета	18.130 09		
	Банки по учету векселей	36.681 65		
	Ссуды Минокрика	154.000 00	208.811 74	14,8
5.	**Кредиторы:**			
	Поставщики	7.338 74		
	Разн. лица и учрежден.	334.781 56		
	Комитенты	45 50		
	Рабочие и служащие	9.115 36		
	Покупатели (авансы)	90.100 63		
	Работодатели - заказчики (авансы)	73.718 90	515.100 69	36,4
6.	**Векселя выданные**		173.579 47	12,3
	БАЛАНС:		1.415.122 78	100 пр.

Управляющий трестом **МАКАРЕВИЧ.** Главбух **ЗАЙЦ.**

Баланс рассмотрен и утвержден постоянной комиссией при Минокрфо по рассмотрению и утверждению балансов, согласно протокола от 30-го марта 1927 года и к опубликованию в газете разрешается.

Председатель **МИРОНОВ** Секретарь **ПЕРЕГУД.**

КІНО.

КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».	З аўторка, 28 чэрвеня. Вялікая замежная пастаноўка **„ОТРЕЗАННЫЕ ОТ МИРА".** 1-я сэрыя ў 8-х частках.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З аўторка, 28 чэрвеня. Вялікі савецкі баявік **„НАКАЗАНИЕ"**

ВЫШАЎ З ДРУКУ, РАССЫЛАЕЦЦА ПАДПІСЧЫКАМ І ПАСТУПІЎ У ПРОДАЖ

№4 **ПОЛЫМЯ** №4

Часопіс літаратуры, палітыкі, эканомікі, гісторыі, крытыкі.

Пад рэдакцыяй: З. Жылуновіча (адказн. рэд.) М. Зарэцкага, Я. Лімаоўскага.

З Ь М Е С Т:

1. Тарас Гушча. З аповесьці «У глыбі Палесься».
2. Міхась Зарэцкі. Сьцежкі-дарожкі. Роман (працяг).
3. Н. Беліна-Падгаецкі. На павароце. Апавяданьне.
4. Кляшторны. Калі часы аступяць... Верш.
5. Кляшторны. Не глядзі з дакорам... Верш.
6. Уладыслаў Бранеўскі. Песьня аб вайне грамадзкай. Уступ да паэмы. (З польскае мовы пераклаў Янка Купала).
7. Іоганэс Бэхэр. Заклік. Верш. (З нямецкае мовы пераклаў Р-ч).
8. Я. Івашын. З цыклю „Кветкі каханьня". Верш.
9. О. Олесь. З лісту. Верш.
10. П. Росіч. Навальніца. Верш.
11. А. Моркаўка. Завіліся вянкі. Верш.
12. „ „ Над імклівым сэрцам... Верш.
13. Е. Пфляумбаум. Гімн. Верш.
14. Ю. Лявонны. Усьмешны. Верш.
15. З. Бандарына. Ля коміну. Верш.
16. Б. Быхоўскі. Уводзіны ў філёзофію дыялектычнага матэрыялізму (працяг).
17. Роза Люксэмбург. Усеагульная забастоўка і барацьба за выбарчае права.
18. М. Байкоў. Да пытаньня аб чужаземных словах у нашай мове.
19. Л. Каган. Яшчэ аб Індыі.
20. Ус. Ігнатоўскі. Узьнікненьне і зьмены арганізацыйных цэнтраў паўстаньня 1863 г. на Беларусі.
21. М. С. А.—Сяргей Каваляк.
22. Мікола Крывіч. Наша проза за 1926 г.
23. Іоганэс Бэхэр. Буржуазная і пралетарска-рэвалюцыйная літаратура ў Нямеччыне.
24. Тодар Глыбоцкі. Пад шыльдай пралетарскай літаратуры.

Кнігапіс—М. І. К., Л. Окіншэвіч, І. Герчыкаў, М. Алесін, І. Замоцін.

Хроніка беларускае культуры.

Хроніка з украінскага культурнага жыцьця.

Прадаўжаецца далейшая падпіска на „ПОЛЫМЯ" на 1927 г.

Гадавыя падпішчыкі на 1927 год атрымоўваюць па выбару бясплатна літаратурны дадатак па дзьве кніжкі беларускіх пісьменьнікаў і паэтаў; паўгадавыя атрымоўваюць па адной кніжцы. Акрамя таго, гадавым падпішчыкам прадастаўляецца рассрочка: 1 студзеня—4 р.; 1 ліпеня—3 р. 50 к.; 1 кастрычніка—2 р. 50 к.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

На год	На 6 мес.	На 3 мес.
10 руб.	5 руб.	2 р. 50 к.

АСОБНЫ НУМАР КАШТУЕ 1 РУБ. 50 КАП.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часоп. „Полымя" (Менск, Савецкая, 63); у цэнтральнай кнігарні Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва (Менск, вуг. Ленінскай і Савецкай, 19); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва, ва ўсіх паштовых аддзяленьнях і ў канторы падпіскі на газеты „Праўда" і „Известия" (Менск, Савецкая, 61).

2—2

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА.

Вышлі з друку і прадаюцца

ДЗІЦЯЦЫЯ КНІЖКІ:

1. Б. КЕЛЬЛЕРМАН. Шахта „Дзядзька Том". З вялікім лікам мастацкіх ілюстрацый і вокладкай у дзьве фарбы. Стар. 23. Цана 35 кап.
2. С. БІГЛЕЦ. Як дзеці камуну рабілі. У кнізе многа каляровых малюнкаў. Вокладка ў дзьве фарбы. Стар. 28. Цана 40 кап.
3. П. ЗАМОЙСКІ. Ліст Ільлічу. З мастацкімі ілюстрацыямі. Вокладка каляровая. Стар. 21. Цана 20 кап.

КНИГИ ПО ЭЛЭКТРОТЕХНИКЕ.

Проф. И. Герман—Электротехника ч. I-IV 2 р. 40 к. Ф. Заллингер—Генераторы переменного тока 60 к., Проф. И. Герман—Электрические измерительные приборы, 60 к. Р. Альбрехт—Аккумуляторы, 60 к., Проф. Ф. Нитгаммер—Электромоторы ч. I-II, 1 р. 20 к., В. Александров—Монтаж электрических установок тока. 2 р., Бернштейн—Трансформаторы и трансформаторные подстанции, 2 р. 50 к., Витт—Электрические провода, их производств. расчет и прокладка линий высокого напряжения, 4 р., Вейкерт. Испытание электрических машин и трансформаторов, 2 р. 40 к., Гольцт—Электрический ток, его законы и действия, 3 р. 50 к., Гольц и Крофт—Динамомашины и электродвигатели постоянного тока, 5 р., Доброхотов—Электромонтер, 60 к., Карпов—Электрические измерительные приборы, 2 р. 50 к., Карпов—Элементы и аккумуляторы, 3 р., Крофт—динамомашины и электродвигатели переменного тока, 3 р., Крофт—Станции и подстанции, 3 р. 50 к., Персо—Радиотехника, 3 р., Поленский—Словарь электротехнических терминов, 1 р. 50 к., Чиряхов—Телеграфия, телефония и сигнализация 6 р., К. Горячкин.—Как рассчитать и сделать электрическую проводку, 70 к., Проф. Ф. Заллингер—Динамомашина постоянного тока, 1 р. 20 к., Проф. Ф. Нитгаммер—Электрические распределительные установки. ч. I-III. 1 р. 80 к., Проф. А. Швайгер—Электрические под'емные установки, 60 к., Р. Альбрехт—Электричество в автомобильном деле, 60 к., Проф. А. Швайгер—Электрические провода 60 к.

Выполнение заказов наложенным платежом на любую книгу по электротехнике.

Пополнение и комплектование библиотек.

Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная 10, помещение 3, „Книжная полка".

2—6.

Книги по сельскому хозяйству, огородничеству и садоводству.

Проф. П. Р. Слезкин и М. І.—Справочная книга агронома—2 т. в. пер. 90 печ. л. 10 р. Агр. С. А. Ершов и А. Е. Юрмалиат. Настольная книга по земледелию и животноводству. С 39 рис. 4 руб. Б. Брук. Сельско-хозяйственная таксация—3 руб. 50 к. Инженер Бельский А. В. Сельско-хозяйственная гидротехника. С 350 черт. 3 р. 50 к. Буткевич. Самоучитель пчеловодства 4 р. Райковский. Промысловое пчеловодство 3 р. Курочкин. Практический курс пчеловодства 4 р. Лангстрот. Пчела и улей—4 р. Брюханенко. Полный курс пчеловодства 4 р. Его же—Сокр. курс пчеловодства 1 р. Шимановский. Методы пчеловодства 4 р. Его же. Первые шаги по устройству пасеки—2 р. Пашендика-Стодилевский. Пчельник на лесной поляне 35 к. Проф. М. В. Рытов. Частное огородничество—С 244 рис. 5 р. Проф. М. В. Рытов—Общее огородничество. Изд. 3-е. С 113 рис. 3 р. 50 к. Проф. М. В. Рытов—Ягодники. Руководство по разведению крыжовника, смородины, малины, ежевики, земляники и клубники—С 209 рис. 4 р. Проф. А. Н. Харузин—Томаты в средней полосе. С 32 рис. 4 р. Проф Монтеверде. Лекарственные и лекарственно-технические растения. Сбор, культура, переработка и экспорт. С 64 рис. 2 р. 50 к. Проф- А. С. Гребницкий—Уход за плодовым садом. С 240 рис. 3 р. А. Бондарцев. Грибные болезни растений, 85 к. В. Исаев. Пересадка и сращивание 1 р. 50 к. Бекетовские лекарственные растения—1 р. 50 к. Кичунов.—Цветоводство и декоративное садоводство 1 р. 75 к. Кранинский—Культура ягодных растений—1 р. 50 к. Пашкевич. Плодоводство 3 р. 50 к. Полевицкий.—Домашнее приготовление плодовых и ягодных вин—1 р. 50 к. Углицкий. Лесные и декоративные деревья и кустарники—1 р. 25 к. Штейнберг.—Практическое огородничество—4 руб. Его же. Парники 1 р. Его же. Дешевые теплицы 1 р. 40 к. Эглит—Огородное семеноводство—1 руб. 50 коп.

Заказы на все имеющиеся на рынке книги по сельскому хозяйству выполняются наложенным платежом немедленно. Составление, пополнение и комплектование библиотек по сельскому хозяйству. Трэбования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3. «КНИЖНАЯ ПОЛКА».

2—6

Галоўлітбел 24864.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.